

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inserati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicati peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženske ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Krasljova ulica št. 5, pritrjeno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Krasljova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopolnje sprejema le podpisane in zadostne frankovane.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—

v inozemstvu navadna din 1, nedelje Din 1-25

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	...	72—	72—	132—
3	...	36—	36—	66—
1	...	12—	12—	22—

Pri morebitnem povzraju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Po kongresu UJU v Ljubljani.

Včeraj dopoldne in popoldne je naša narodna ljudskošolska učiteljska do zadnjega kotička napolnilo veliko zborovalnico, da manifestira za svoje stanovske in občekulturne državne in narodne interese. Slovenija je sprejela prosvetne pionirje naše mlade državne zajednice z razprostrtimi rokami, sprejela jih je kakor najdražje goste ne glede na vero in politično orijentacijo, ker vidi v njih osnovo in jamstvo za lepšo skupno bodočnost vseh treh plemen jugoslovenskega naroda. In če so v pozdravnih nagovorih prvakov slovenskega političnega in kulturnega dejstva odmevale strune globoke ljubezni do svobode, ujedinjene domovine, če so prekipela njihova srca v izrazih najplemenitejšega čuta za vse, kar je lepega in dobrega, če je kanila v kristalno čisto petletnega skupnega življenja semtertja tudi bridka beseda o neurejenih notranjih razmerah, resen opomin o pomanjkanju smisla za socialno pravičnost ali bojazni pred neznanjo bodočnosti, je to le dokaz, da Slovenci v državi niso zadnji, ki se zavedajo velike odgovornosti pred zgodovino in bodočimi pokolenji. Odveč se nam zdi ponavljati visoko pesem o patriotizmu in čuvanju nacionalnih interesov, o potrebi intenzivnega, podeseterjenega dela, ki naj zaceli skeleče rane na našem državnem organizmu, kajti vse to je bilo povedano že nešteto krat. Menimo, da se tudi učiteljsko ni zbralo samo zato, da opetovano izrazi svojo lojalnost napram svobodni nacionalni državi in iskreno željo po popolnem kulturnem in miselnem ujedinenju jugoslovenskega življa, da sestavi kup zapisnikov in resolucij ter jih potem položi v svoj stanovski arhiv. Teh pojavov in takega nezamevanja pozitivnega ustvarjanja pozna naša javna življenja že preveč. Od postanka države do danes se je na vseh poljih toliko projektiralo, toliko govorilo in objubljalo, da bi zadostoval majhen realiziran drobec tega obsežnega gradiva za velik korak naprej. Ker pa smo bili v preminjajočih slučajih veliki v besedah in majhni v dejanjih, je naša politična in kulturna atmosfera še danes nerazčiščena. Od besede je treba energično preiti k delu in upamo, da se s tem kategoričnim imperativom v srcih vrača tudi naše učiteljsko in ljubljanskega kongresa.

Zelč vsem delegatom, da bi odnesli iz Slovenije čim najljepše spomine in neomajano zavest, da so bili v pravem pomenu besede svoji med svojimi, smatramo za potrebno spregovoriti na tem mestu nekaj besed o dveh temeljnih vprašanjih našega ljudskošolskega vzgojstva. Podlaga vsake kulturne države so dobro vzgojene širše plasti naroda. Svetovna vojna in revolucionarno razkrajanje kot njena lo-

gična posledica ni uničila samo ogromne količine materialnih dobrin, nego je prizadela težke rane tudi moralnemu življenju, duševnosti in miselnosti ljudskih mas. Te rane bo treba prej ali slej zaceliti, kajti sicer bodo docela razjedle našo družbo. Atmosfera sodobne javnosti je nasičena z različnimi eksplozivnimi elementi. Od krajnih anarhističnih in komunističnih utopij do ponesrečenih socialističnih eksperimentov in simptomov reakcije ter povratka k prejšnji avtokraciji, vse to teži umstvenost današnje inteligence in več ali manj vpliva tudi na širše sloje. Vsa družba in vsak posameznik čuti na sebi težo prehodne dobe, čuti, da se nekaj lomí in intenzivno išče novih smernic za novo, duhu časa primerno življenje. In v kolikor prihodni zakoni razvoja ustvarjajo nove življenjske pogoje in tem pogojem ne odgovarja splošna kulturna stopnja človeštva, v toliko so razmere od dne do dne bolj zmedene. Pokolenje, ki je preživelo vse strahote epohalnih dogodkov 20. stoletja, je več ali manj dovršilo svojo nalogo. Ono lahko samo še v neznanju meri vpliva na razvoj družabnega življenja v bodoče, nikakor pa ne more ustaviti ali okreniti kolesa zgodovine v nasprotno smer. Pač pa je njegova prva dolžnost, da posname iz vseh današnjih pojavov to, kar je zdravega in dobrega, to, kar je mogoče vporabiti v prid človeštva, da iz izvestnih dejstev izvaja logične posledice in na podlagi življenjskih preizkušenj stori neko moralno in materialno vrednoto, ki jo mora zapustiti mlademu pokolenju če ne, da bo to pokolenje v medsebojnem sovraštvu in pobijanju uničilo še to, kar je nam preostalo. Z drugimi besedami, storiti je treba novega človeka, novo čutečo bitje, ki ne bo videlo cilja svojega bivanja na zemlji samo v nakopičenem bogastvu, ki ne bo imelo samo vsem strastem in napakam podvrženega telesa, nego tudi visoko razvito in rahločutno duševnost. Vsi dosedanja eksperimenti, predvsem čisti vladajoče razmere s pomočjo državnega prevrata, krvave meščanske vojne ali parlamentarne izpremembe državnega krmila so bili večinoma le udarec v vodo. Človeka je treba preroditi, iz obrabljene civilizirane stroja je treba napraviti pravo krono stvarstva in šele tedaj bo mogoče govoriti o radikalni preureditvi socialnega življenja.

Vsa teža tega nujnega preporoda pa leži upravn na narodnem učitelstvu, kajti ono je tisti važni faktor, ki seje prvo seme na nezasejane njive mladega življenja. Da pa bo ta sejalet kos svoji težki vzvišeni nalogi, je treba dvojce: poznati mora sam v vseh podrobnostih principe modernega vzgojstva in imeti mora vse predpogoje za

normalno življenje, brez katerega je seveda nemogoče vsako pozitivno delo. Zato razumemo in odobravamo klic našega učiteljskega po širši strokovni izobrazbi, prav tako pa razumemo in odobravamo njegovo zahtevo glede zboljšanja gmoletnega položaja. Celokupno naše šolstvo, zlasti pa osnovno, bo treba reorganizirati in prilagoditi zahtevam sedanje dobe, kar pa seveda ni mogoče storiti na ta način, da snamemo s šol stare napise in obesimo na njihovo mesto nove. Reorganizacijo je treba začeti pri učitelstvu in učnih pripomočkih potom izdaje novih modernih učnih knjig in višje moderne naobrazbe samega učiteljskega. Z druge strani — in ta problem se nam zdi momentano načelne važnosti — pa se pod nobenim pogojem ne sme več zavlačevati ali odlagati ugodna rešitev vprašanja o gmoletnem položaju našega učiteljskega. Pomislekom odkod, kako in kdaj osigurati

učitelju stanu primerno življenje, mora biti storjen konec. Država mora najti potrebna sredstva, da tako važno prosvetno delo primerno plača, kajti v nasprotnem slučaju izpodkopava tla pod lastnimi nogami.

To dvojce — nova pota in cilji naše osnovne vzgoje in takojšnje radikalno zboljšanje materialnega položaja učiteljskega — se nam zdi najvažnejše. V istem smislu so se čule besede tudi na kongresu in to je dokaz, da naše učiteljskega hoče napredka, hoče lepše bodočnosti nacije in države. Na centralni vladi je sedaj ležeče, da s pravim razumevanjem upravičenih zahtev pripomore, da se ta spontana težnja tudi uresniči. Kremenitemu in vztrajnemu narodnemu učiteljskemu pa kličemo ob sklepu kongresa: S krepkim duhom in trdnjo voljo na delo za velike ideale človeštva! Trnjeva bo pot, zato pa bo njen cilj tem plodonosnejši.

Dr. Leop. Lenard:

Poljska in Mala antanta.

Vem že naprej, da bodo hoteli nekateri v nastopnem članku navedene argumente izpodbiti s kratko opazko: On (avtor) je »polonofil«. Tekom svojega življenja sem prenesel očitane že marsikakega »filistva«. Ko sem se začel pečati s politikom, so mi najprej v Ljubljano očitali Poljaki, da sem »ukrajnofil«. V Varšavi mi je nekdo orožnik prinesel povelje, da moram zapustiti mesto, ker sem »polonofil«. Ko sem pred izbruhom vojne prišel v Gorico, so prihiteli orožniki, da me popeljejo v zapor, ker sem »rusofil«. Prejšnje čase so mi Poljaki v Krakovu očitali, da sem »čehofil«. Med vojno me je postojniški okrajni glavar ovdal glavni vojni komandi za zahtevo, da naj me internirajo neke na gornjem Štajerskem, ker sem »rsofil«. Po vojni sem slišal od strani Slovencev očitane, da sem »frankofil«, nedavno se mi je očitalo, da sem »germanofil«. Vendar pa sem bil vsa ta leta en in isti človek z vedno istimi nazori in nism govoril eno pred vojno, drugo med vojno in tretje po vojni.

Mislím, da v politiki ne sme biti ne filistva ne fobstva, marveč samo dokazni protidokaz in kar je pametno in pošteno, to naj obvelja.

Nekaj tednov pred sinajsko konferenco so se pojavljale časopisne vesti, da Poljska pristopi k Mali antanti. Poljsko časopisje, te vesti, ki so šle drugodi od lista do lista, popolnoma ignoriralo. Na sinajski konferenci ni bilo iz vsega tega nič, ali v zadnjem času smo dobili o tem vprašanju nekaj zanimivih izjav. Tako predvsem dve izjavi poljskega ministra zunanjih zadev g. Seyde, prva v odboru za zunanje zadeve poljskega senata, druga pa kot odgovor na interpelacijo poslanca Dabskega. Veliko prahu je napravil neki članek v »Češkem Slovu«, ki je preciziral češko stališče ter izrazil komentarje v češkem tisku in ostre replike v poljskem. Najbolj jasno in precizno nam je podal poljsko stališče do Male antante in možnost sodelovanja znani poslanec in publicist dr. Stanisław Stronski v svojem listu »Rzeczpospolita«.

Glavne misli njegovega članka, ki se strijajo z izjavami g. ministra in najbrže tudi s celo poljsko javnostjo, so te:

Poljska ne more pristopiti k Mali antanti, ker v njej za njo ni mesta. Mala antanta ima samo ozko nalogo, da brani trianonski in neullski mirovni dogovor, kar pa se Poljakom neposredno ne tiče. Za nje je Mala antanta samo simpatična v toliko, v kolikor je ohranitev vsake mirovne pogodbe koristna za vzdrževanje splošnega miru. Poljska bi mogla pristopiti samo v tako zvezo, katere bi si postavila nalogo, da bo branila vse mirovne pogodbe in vse stanje, kakor je nastalo v Srednji Evropi po vojni, torej predvsem versailški mir, ki je podlaga vsem drugim mirovnim pogodbam, a tudi risksi mir. Čehi nikakor ne marajo Poljakom jamčiti riskskega miru. Slišijo se celo glasovi, da je ta mir krivičen in da bi morali Poljaki Rusom vrniti ugrabljeno »rusko zemljo«. Kar se tiče versailškega miru so izrazi še manj jasni. V pogajanjih, ki jih je vodil svojčas Skirmunt v Pragi, se je reklo, da ako bi bila jedna izmed držav napadena s strani Nemčije, bi se druga, republika, držala blagohotno nevtralnega. Rečimo, da bi Nemci napadli Čeha. V tem slučaju vendar Poljaki ne bodo pomagali Nemcem. Tega ne morejo storiti že iz lastnega interesa. V skrajnem slučaju morajo ostati »blagohotno nevtralni«, o tem pa ni treba sklepati nikake pogodbe. Čehi zahtevajo dalje, da se pred zvezo s Poljsko na prijateljski način rešijo vse sporne vprašanja, tako vprašanje Javorine in kar je še drugega. Tako bi bilo torej češko stališče, Romuni so s Poljaki še s posebno pogodbo vezani, da si vzajemno pomagajo, braniti vzhodne meje. Versailški mir za Romune neposredno ne pride v poštev. Tudi nimajo Romuni s Poljaki nikakih spornih vprašanj.

Naša kraljevina ni neposredno zainteresirana niti na riskskem, niti na versailškem miru, pravzaprav na prvem prav nič, na drugem pa samo posredno, a to v zelo veliki meri, ker je ta pogodba temelj vsega novega političnega stanja in vseh drugih

mirovnih pogodb. Ako pade versailški mir, pade Češka, pade Poljska, naša kraljevina bi bila v najboljšem slučaju od Alp, Jadrana, Gorenje Save in Drave potisnjena dol na Balkan in ostalo bi približno to, kar je imela Srbija pod Obrenovič. Mala antanta je za nas nekako jamstvo proti Madžarom in Bolgarom. Toda to samo začasno. Lahko pride trenutek, da bi ta zveza niti za tako omejeni delokrog ne zadostovala. Politčne zveze se lahko tako zrahljajo in dosedanj premaganci se lahko tako okrepe, da bi dosedanja zveza nikakor več ne zadostovala. Lahko nastopi slučaj, da bi bila jedna ali več držav Male antante vsled spremenjenega položaja angažirana na kak drugi točki tako, da bi sploh ne mogla odgovarjati zavezniškim dolžnostim Male antante. Vzemimo slučaj, da bi Mala antanta morala nastopiti proti Madžarski in da bi obenem Rusi udarili na Besarabijo. Romunija ima za tak slučaj zvezo s Poljsko in potem te zveze bi imeli ml skupno akcijo s Poljsko na vzhodu. Že to dokazuje, kako je Mala antanta nepopolna za bolj komplicirane trenutke in kako takorekoč proti naši volji vodi k razširjenju zveze. Za enkrat in za strogo omejene naložbe torej zadostuje Mala antanta, toda politiki mora gledati v bodočnost in računati na razne možnosti. Kaj torej storiti?

Pri nas je polno ljudi, ki imajo dogovor takoj pri rokah: Sporazumimo se z vsemi sosedi lepo priateljsko, pa bo mir za večne čase! To je lahko rečeno, ali nikdo ni še povedal, kako bi se to naredilo. Romuni naj dajo Rusom Besarabijo, Bolgarom Dobradžo, Madžarom Sedmograško, da bo mir. Minajbi dal Madžarom in Moravsko dolino Bolgarom, Kosovo in Sandžak Arnavtom, Banat, Baranjo Bačkom Medžurje, Prekmurje Madžarom, Hrvatsko in Bosno pod madž. protektorat. Dal-mačijo in še kak grizljaj Slovencev Italiji, Avstriji tudi nekaj, da bo mir. Tudi to bi bilo približno tako, kakor če bi rekli: Popolnik naj da razbojničnem denar, hlače in zlatno pa ne bo v nevarnosti, da ga napade. Tako ne gre. Treba bo še precej časa čuvati s silo, kar smo s silo pridobili. Ako je družba, ki se imenuje Mala antanta, prešibka, jo bo treba razširiti ali pa osnovati drugo na širši podlagi. To pa je mogoče samo z ohranjenimi državami, ki imajo s nami iste interese. V Srednji Evropi imajo isti splošni interes, da se ohrani sedanje stanje, Poljaki in poleg njih še nekaj manjših držav. Poljaki, Čehi, Romuni in Jugoslovenci štejejo skupaj približno 70 milijonov prebivalcev. To število bi zadostovalo tudi za največje naloge. Sila razmer bi pritegnila v ta krog še nekaj manjših držav na severnem in na južnem robu in tudi Madžari bi se ne mogli izogniti pritisku. To bi bila resnična Srednja Evropa. Taka zveza bi morala braniti vse naše interese vseh združenih držav, torej tudi zahodno in vzhodno mejo Poljske. Versailški mir se tiče v prvi vrsti in neposredno Poljske in Češke, slednje še bolj kot prve. Ako se podere poljska zahodna meja, se je podrla cela češkoslovaška republikanska stavba. Ali si more kdo predstavljati, da bi ostala Češka nedotaknjena, ako bi se pruske straz postavile ob Srednji in Dolnji Viski? Taka država, ki bi bila od treh strani obkoljena od Nemcev in bi tako ekscentrično potiskala dolgo lopato pod Karpat, bi se morala zrušiti pri prvi priliki, tudi ako ne bi imela tretjine prebivalstva nemške

Claude Farrère — prevel Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

(5)

Torral, Mévil in Fierce so stopili po ulici Catinat ter dospeli do terase velike kavarne, odkoder je bil razgled na množico. Ko so posedli, so jih hlastno obkrožili pretirano, zbadljivo uslužni boyi.

»Rainbows,« je naročil Fierce.

Prinesli so čašice za šampanjec in sedem steklenic z različnimi likerji. V vsako čašo je našil po vrsti iz vseh steklenic, in sicer po kapljicah; najprvo težje tekočine, da se niso pomešale, temveč so druga na drugo ločeno vsedle — to so bile različne barvane plasti alkohola: rainbows — mavrica. Ko je to izvršil, je izpraznil čašo sunkovito kakor pijanec. Mévil pa je rahločutno uporabil slamnato bilko in srkal vsak vonj posebej. Toda Torral je zatirjal, da mora izvežebano grlo znati oceniti vse note tega alkoholnega sovoka istovčasno, prav kakor sprejme glasbenik vase vsa glasbila koncertne skladbe na en hip. In je pil kakor Fierce.

Mévil pa je v širokem loku zaokrožil roko nad šumečo množico:

»To je Saigon,« je dejal, »poglej Fierce! Tu so žolte, modre, rde, zelene — celo bele ženske. Misliš, da so prav take kot one mnogobarvne, ki si jih videl po vseh ozemljih? O, ne, motiš se. Te se od onih razlikujejo po najnotranjšem bistvu: niso hinavke. Vse so na prodaj — kakor v Evropi — toda dobiš jih za denar, ne pa za one zapletene lažne novce, ki jim pravimo zabava, gizdavost, ugled ali pa neznost. Tu tržijo pod milim nebom s splošno znanimi cenami. Vse te napol gole roke, ki se v lunini noči svetijo kot slonovina, so ovratna verižica sladostrastja, ki se ti hoče oviti okrog vratu. Izberi si. Jaz sem vsakokrat kaj izbral, kadar se mi je zahotelo. Šele danes sem dogovorjeno ceno pustil na kamnu svoje ljubice in prav tako pozabim vsak mesec listino v vseh hišah, ki sem jih postal s svojimi prihodom. Tu je trg za ženske; najpopolneje založen in najnesramnejši na vsem svetu; čudovit je ta trg in že sam je vreden, da pritegne naše kupce kot smo mi, ljudje brez postav in vere, ljudje brez predsodkov in vesti, pravi veraki najvišjega verstva: božanstva, čustnosti, ki ima svoje svetilke v Saigonu. Pravkar sem se posval; ženske na prepolno življenja; nasprotno: okrasijo ga z opravo in prepro-

gami, da lahko notri prebivajo spodobni ljudje. Ženske so mi preskrbele razkošno, mehko polaznjano gnezdo, ki utešava moje samoljublje. In v tem gnezdecu sem, izvenšmi dni, ko sem trpel vsled glavobola ali pa noči, ko me je tlačila mōra, slajše spal kot ranjki Montaigne na blazini svojih dvomov.

»Pomanjkljivo,« je pripomnil Torral.

In je ponovil kretnjo, s katero je hotel Mévil objeti množico, ki je valovala koprneče kot počasn valček.

»Saigon,« je vzklíknil, »po ugodnem podnebjem in nezavedne volje vseh teh plemen, ki so se tu sešila, je postal civilizirano svetovno mesto. Saj me razumeš, Fierce: vsakdo je prinesel s seboj svoj zakon, svoje verstvo, svojo sramežljivost; — niti dvakrat nista slišila dve sramežljivosti, dve postavi, dvojce verstev. Nekoga dne so se plemena spoznala. Drug pred drugim so popadali v smeh, v tem smehu pa so utonile vse veroizpovedi. Nato pa so, sproščeni in razbrzdani, vsi začeli živeti po edino zdravem geslu: Z najmanjšim naporom doseči največji užitek. Pri tem pa jih ni oviral obzir na druge, kajti vsakdo se je smatral radi različno barvne polti za vzvišeneja nad drugim in je živel kot da je edini na svetu. Gledalcev sploh ni: —

nastala je vesoljna prostost in vsi nagoni so se naravno in dosledno razvili. Ki bi jih sicer družabna obzirnost zajela, okrenila ali potlačila. Skratka: civilizacija je začela neverjetno napredovati in prei omenjeni ljudje so dosegli možnost, da se — edini — dokopljejo do sreče. Radi pomanjkanja inteligence pa jim to ni uspelo.

Nam pa, ki živimo kraj njih, se to posreči. Vsakdo more živeti po svoji volji in prav nič se ne sme brigati za stvari in druge ljudi, tudi ga ne smejo motiti zlobne prividne izmišljotine, ki jim pravimo »dobro« in »zlo«. Tega veselje le ljubozem? Naj si skuje paradiz iz vročih ledij in mokrih nst, pa brez skrbi za zvestobo in poštenost. Izvolil sem si prelest popolnih števil in transcendentnih vijug. No, dobro, pa se torej bavim z matematiko, moj ljubljani boy pa me oskrbuje, ne da bi se jaz zato kaj pobrigal, z mltrom, ki so ga moji žveci tako potrebni. O tobi ne dvomim, da nimaš, prav kakor midva, svoje potrebne strasti ali vsaj kakšno pametno razvaido in trdno varnjen, da dosežeš popolno srečo, če se ji le brez obotavljanja predaš.

»Lepo, lepo,« je odvrnil Fierce, »če človek v kaj trdno veruje.«

Pri so še druge rainbowe ter se odpravili v gledališče.

narodnosti. Ako bi se začela podirati zahodna meja, bi se pričelo to najprej na češki strani. Vsako telo se premakne vedno v smeri najmanjšega odpora in ako se Nemčija zopet okrepi, se bo občutil njen pritisk najprej tam, kjer je odpor najslabši in to je na češki meji. Čehi so svojčas povdarjali, da so oni najdalje na zapadu pomaknjena predstraža Slovanstva. Ako prodor ruske straže preko meje, katere je potegnili versailski mir, bodo stale mnogo prej ob gorenji Labi nego ob gorenji Visli. Obramba zapadnih mej je torej v interesu vseh novih srednjeevropskih držav, v prvi vrsti pa Češke in Poljske.

Treba pa povdariti še eno misel, ki bi se utegnila zdeli paradokso: ako se začne podirati nove meje, se začne najprej na vzhodu in to na rusko-poljski meji. Ako pade ta, pade tudi zahodna in Češka republika je pogazena za vedno. Ako se podere vzhodna meja Poljske republike, ne bo nihče mogel ustaviti Nemcev, da se ne bi pojavili ob Visli in s tem je Češka republika pokončana. Nemčiji pa je odprta pot na Jadran.

Med vzhodno in zahodno poljsko mejo je zelo tesna vzročna zveza. Nemci lahko mislijo na ofenzivo samo takrat, ako se zajedno z Nemčijo okrepi tudi Rusija in se zrahlja zveza drugih evropskih držav. Bodisi, da vladajo v Nemčiji skrajni levi elementi ali pa da zopet zmaga reakcija desnice, gotovo je, da bo vedno vladal med Nemčijo in Rusijo nekaj paralelizma. Ruski boljševiki so germanofili. Ravno tako tudi ruski reakcionarci. Kakor hitro se bo Rusija čutila nekoliko močnejšo, bo takoj skušala podpreti stavbo mirovnih pogodb in takrat bo stala na skupni točki z Nemci. Rusija bo hotela premakniti vzhodne meje Poljske, Nemčija pa bi porabila priliko, da razdere mejo zahodno Poljske in Češke.

Nikdar naj nas ne vara slovanofilski idealizem in nikar ne mislimo, da bi slovanstva čustva igrala kako vlogo. Morda bi nanesla prilika, da bi se Rusi združili z Madžari, katerim bi dali Slovaško, da dobe od Rumunov Besarabijo. Ako bi kazalo, bi se dogovorili tudi z Nemci, da vzamejo Češko, Rusi pa dobe Galicijo in Volnjo.

Poljska se nahaja tako med dvema močnimi nasprotijema, ki imata skupni interes, da se podere sedanja mirovna stavba, mi pa imamo s Poljsko skupni interes, da se ta stavba ohrani. Ako se začne stavba podirati, se začne na vzhod. poljski meji, toda podira bi se tudi zahod. in pade bi Češka. Glavna skrb naše politike za bodočnost mora biti, da se to prepreči. Preprečiti bi se dalo na dva načina: ali da se razbije vzročna zveza med ruski in nemškimi interesi ali pa, da se stavba tako okrepi, da je za nedolga časa ne bo moč goče strmo glavi. Vzročne zveze ni mogoče razdreti. Sedanja boljševiška Rusija je čisto naravno germanofilska in ostane tudi, ako bi Čehi, Poljaki in mi uvedli sovjetske sisteme. Ruski reakcionar se čuti bližjega nemškemu reakcionarju, kakor pa češkemu demokratu. Ako bi padel boljševizem, bi nastopila reakcija, ki bi bila še bolj germanofilska. Pa tudi, ako bi prišla na površje buržoazjska demokracija, bi bila germanofilska. Položaj v Rusiji je tak, da so »slavenofilske elemente« prešli, da bi mogli vzeti v svoje roke usodo dežele. Stvarno bi se dala nevarnost za vzhodno fronto odpraviti, ako se vrnejo Rusiji »ruske zemlje«, to se pravi, ako bi Poljska obdržala samo osem nekdanjih rusko-poljskih gubernij, brez takozvane »Holmske Rusije« in Galicije do Sana. To bi zadovoljilo večino Rusov, ali skrajnih elementov na desnici in levici ne.

Poljska pa bi bila tako oslabiljena, da bi ne mogla braniti svoje dolge in težavne zapadne fronte. Rusija je sedaj bolnik, ki preživlja težko krizo. Takoga bolnika je treba zapreti v sobo in mu dati vso možnost, da se okrepi in ozdravi. Ako bi Rusija prišla do Visle in do Klaipede, bi si odprla vrata v Evropo, dobila bi stike z Nemčijo in začela igrati vlogo v svetovni evropski politiki, toda ne mogla bi rešiti svojih notranjih vprašanj in se konsolidirati. Ostala bi še nadalje bolnik, tudi ako bi se ji vrnila zahodno »ruske zemlje«. Razvija naj se v mehan, ki so ji ostale, kajti tudi v teh ima dovolj prostora. V bodočnosti pa, kar Bog da! Sedaj in v do gledni bodočnosti nam Rusija ne more pomagati in jamčiti našega obstanka.

Za nas je glavni problem, kako ohraniti Srednji Evropi mir in ono stanje, ki se

je razvilo iz svetovne vojne. Držati moramo ne samo lokalno fronto, ampak predvsem globalno fronto, to je zahodno, ne samo na Poljskem, marveč na celotni črti od Odanskega do Soluna. Te fronte pa ne moremo držati brez vzhodne Poljske. Zveza Poljske z Malo antanto in s nekaterimi drugimi manjšimi državami bi bila najboljša jamstvo za mir. Vpričo te zveze bi morala tudi na Madžarskem in drugod prenehati vsa irendentistična stremjenja, ker bi se izkazala za brezuspešna. Pa tudi ta zveza bi si morala iskati še sodelovanja pri velikih državah Velika srednjeevropska zveza bi mnogo lažje našla ugodne pogoje za sodelovanje pri drugih državah, kakor pa posamezne male države Srednje Evrope. Ena glavnih nalog te zveze bi morala biti ta, da se pomaga ruskemu narodu, da se obnovi in pride do svojega socialnega in političnega ravnotežja. Veliki preporod Rusije bi se najlažje vršil za trdnimi mejami Srednje Evrope in s prijateljsko pomočjo bratskih slovanskih narodov. Ko bi se ta preporod izvršil, bi se tudi lahko po potrebi premaknile vzhodne poljske meje, ker bi ne bile več potrebne.

Resolucije kongresa UJU.

Pred zaključkom kongresa so bile soglasno in ob velikem odobravanju sprejete načelne resolucije, ki polagajo načelne smernice za nadaljnje delovanje UJU.

I.

NAČELA VZGOJE MLADINE.

Učiteljsko sabrano na drugem kongresu UJU 7. avgusta 1923. v Ljubljani izjavljuje:

Nastava i vzgoja narodne omladine v osnovnih šolah mora, da se izvodi po jednom opštem nastavnem planu i programu, koji bi vrijedio za cijelu državu i služio opštim interesima države i naroda vodeći prirodno i iz pedagoških razloga o specialnim potrebama i osobinama kako pojedinih krajeva tako i pojedinih dijelova našega naroda.

Nastava iz nacionalne grupe nastavnih predmeta naročito iz materinskog jezika, narodne historije i geografije treba, da pomaže upoznavanje svijlu zavičajni prijeti na upoznavanje šire otačbine, prirodnih ljepota svih naših krajeva i najzanimljivijih momenata narodne prošlosti kao i upoznavanje produkta naše nacionalne kulture, koji će buditi nacionalna osjećanja, svijest po jedinstvu i solidarnosti svijlu djelova našega naroda.

II.

TEMELJI NARODNE KULTURE.

Razvoj folklora.

Naši nacionalni i državni interesi zahtijevaju izgradnju naše narodne kulture, koja može, da se izgradi samo onda, ako nam omladina bude vaspitana prema savremenim tekovinama predgoškog znanosti.

Takav vaspitni i obrazovni rad, mogu da sprovedu oni narodni učitelji, koji imaju za to potpunu strukovnu spremu.

Zbog toga drugi učiteljski kongres UJU zborujući dne 7. avgusta 1923. u Ljubljani iznosi pred merodavne faktore zahtjev na minimum učiteljskog obrazovanja. Svaki onih, koji hoće da bude narodnim učiteljem, treba da ima ovu spremu:

Nižu srednju ili potpunu građansku školu.

Učiteljsku školu pa tri ili četiri godine visoke pedagoške škole ili učiteljske akademije.

Visoka pedagoška škola ili učiteljska akademija je u rang fakulteta. Konačna diploma ove škole usposobljava kandidata za učitelja osnovnih, građanskih, učiteljskih škola, višijih pedagoških škola i školskih inspektora. Napredovanje u službi vrši se na osnovi lične sposobnosti, savjestnosti i marljivosti. Ustav učiteljske škole: Visoke pedagoške škole i učiteljske akademije uređuje g. Ministar Prosvete u dogovoru sa stručnjacima koje će odrediti UJU.

Viša pedagoška škola u Zagrebu neka se odmah preuredi u smislu ove resolucije, a neka se odmah urede takove škole i u Beogradu i Ljubljani, a dalje po potrebi i u ostalim većima centrima naše države.

III.

QMOTNE IN MORALNE ZAHTEVE UČITELJSTVA.

1.) Pravni i materijalni položaj učiteljskega zakonodavstva o činovnicima građanskog reda nije regulisan onako kako zahtevaju

opšti državni interesi i ideja kojoj su učitelji stajali i kojoj će stajati na razpoloženje sve svoje umne i fizičke sile. S obzirom na to zahtevamo:

a) da se nov zakon u narodnim školama za celo kraljevstvo što pre donese;

b) da se tim zakonom regulišu pravni i materijalni položaj učitelja u odnosu prema ostalom činovništvu te da se učitelji po svojoj izredno teškoj službi i svojim kvalifikacijama uvrste u sve kategorije druge duple;

v) da se učitelji na početku svoga službovanja postavljaju ukazom;

g) da se učiteljima preda u ruke stanje i odgovornost za školu u tom smislu i oslobode uticaja neodgovornih a često i nepismenih faktora;

d) da se udate učiteljice za učitelje i državne činovnike u svima svojim dohodcima izjednače sa učiteljima. Jer je to zahtev morala i socialne pravde;

dž) da se učitelji(-ce) u pogledu dodatka na skupoću u celoj kraljevini bez obzira na mesto službovanja, to jest kako u gradu tako i na selu, izjednače a da im dodatka na skupoću bude jednak sa dodatkom činovnika svih grupa i kategorija;

e) da se u interesu učiteljskog ugleda za priveremene učitelje postavljaju samo ona lica, koja su redovno svršila učiteljsku školu, a nedostaje im samo učiteljska matura;

ž) protivni smo stvaranju mogućnosti, da se u učiteljske redove uvrste ljudi, koji nemaju potrebnu stručnu spremu;

a) da se školski nadzornici postavljaju samo na predlog glavnog prosvetnog saveta a ne po želji pojedinih političkih ličnosti kako bi se taj položaj održao na potrebnoj visini;

l) da se učiteljima, koji su u penziji ili će biti penzionisani pri stupanju na snagu činovničkog zakona, kad već podpadaju pod sve pravne dužnosti i disciplinsku odgovornost toza zakona, u ime čovečnosti i pravde osigura i materijalna strana po istome zakonu;

j) da se dodaci upravitelja škola regulišu zakonom o narodnim školama za celu zemlju jednako i da im se za tu funkciju odredi primerna u mirovinu uračuniva nagrada;

k) da izvršavanje narodnih škola preuzme na sebe država, kako bi se podizanje i izdržavanje škola omogućilo i najsiromašnijim krajevima;

l) da se član 33. izmena i dopuna zakona o narodnim školama u punoj meri primeni na učitelje van teritorija Srbije, Crne gore i Vojvodine;

m) da se pri regulisanju dodatka zakonom o dodacima na skupoću unesu dodatci učitelica ženskog ručnog rada i zabavila, i da se one uvedu pod odredbe člana 5. i 6. toza zakona, tako da po članu 22. dobiju pravo na stanarinu, koju sada nemaju a koja jim po njihovoj spremi i izpitima punopravno pripada.

2.) Da se javna bezbednost u krajevima južne Srbije osigura, kako bi se prosvetljavanje u tom kraju što intenzivnije provodilo, a da se učiteljima na službi u tome kraju, koji žive i rade u izuzetno teškim i po život opasnim prilikama dade nagrada na težku službu u 50 % dodatka ukupnih primadenošnosti; da se osigura penzija deci i porodici ovih učitelja, koji pri vršenju svoje dužnosti poginu ili su već poginuli, bez obzira koliko godine službe imaju; da se učiteljima na službi u južnoj Srbiji da besplatna vožnja železnicom bar dva puta u godini; da se svaka godina tamo provedena računa u dve godine za penziju. A da se učiteljima, koji provedu bar tri godine u tim krajevima dale prvenstvo u odabiranju mesta u ostalim krajevima naše otačbine.

3.) Treći kongres UJU žaljenjem konstatuje nepravde učinjene nacionalnom učiteljsvu u Hrvatskoj i Slavoniji a naročito članovima UJU i traži od merodavnih faktora, da se još u toku ovih ferija poprave sve nepravde učinjene članovima UJU i da se za buduće sprede takovi slučajevi, a prosvetna politika u osnovnom školstvu u Hrvatskoj i Slavoniji da se provodi više prema državnim i nacionalnim interesima, a ne po razlozima koji su često u suprotnosti s njima.

4.) Da se učiteljima, aktivnim in penzjonisanima, izdaju permanentne legitimacije za povišenu vožnju na državnim železnicama i parobrodima bez ograničenja.

NARODNA OBRAMBA UČITELJSTVA.

5.) Jugoslovensko učiteljsvo nastojati će, da se ideja i zadaća Jugoslovenske Ma-

de čim više proširi u masi narodnoj;

manifestira za neodređenu braću i protestira protiv krivica, koje joj se čine na školskom polju. Poziva učiteljsvo, da poradi čim intenzivnije u smislu delovanja Jugoslovenske Matice.

Politične vesti.

— Izmišljeni atentat na Pašića v Sloveniji. Po beogradski čaršiji in med borznimi špekulanti kakor tudi v Beogradu se se včeraj širile vesti o atentatu na Pašića. Beogradsko poročilo veli: Včeraj se je v Beogradu govorilo, da je bil na Pašića povodom njegovega potovanja v Slovenijo poskušen atentat. Vest je vzbudila v Beogradu veliko senzacijo, oblasti pa so jo takoj demantirale, ker se je doznalo, da so jo lansirali v javnost zagrebški borzni krogi. Izmišljeno vest je odločno demantirala tudi zagrebška demokratska »Riječ«, ki pripominja, da so vest o umoru Pašića širili tudi po Zagrebu.

— Zanimanje vlade za novinarski kongres v Ljubljani. V vladnih krogih vlada veliko zanimanje, kakšne uspehe obrodí novinarski kongres v Ljubljani. V razgovoru z vašim dopisnikom se je minister Janković kot namestnik ministrskega predsednika pred vsem zanimal, kake vtise so odnesli češkoslovaški in poljski novinarji s kongresa in kakšne praktične uspehe bo imela resolucija glede novinarske konvencije med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Kot resorni minister se je dr. Janković tudi zanimal za stališče kongresa glede brezplačnih železniških kart novinarjem.

— Kongres in beogradski novinarji. Za izid ljubljanskega novinarskega kongresa se zanimajo tudi ugledni novinarji vodilnih listov, ki so se od kongresa abscentirali. Sprožena je akcija, da pristopijo vsi novinarji, tudi uredniki »Politike« k beogradski sekciji novinarskega udruženja.

— Protislovensko nastopanje bolgarskih visokošolcev. Z Dunaja: Zopet se mi nudi prilika, javiti vsej slovenski javnosti, kakšno stališče zavzemajo tukajšnji bolgarski visokošolci napram vsakemu izmed njih kolegov, ki je Sloven. Tukašnja mensa academica je po pravih določena za vsakega visokošolca, ki je vpisan na tukašnji univerzi. Vse drugačnega naziranja po burši in ž njimi tesno spojeni bolgarski dijaki. Ni dolgo tega, da so početkom s šikanami, naenkrat pa kar jasno izjavili, da mensa academica ni tu za nikogar drugega nego za Nemce in njih somišljenike ter pahnili ven Čeha in vsakega, ki čuti slovensko. V mensi sami prireajo buršaki in ž njimi Bolgari, dan za dnem vsakovrstne svečanosti, pri katerih ne manjka psovok in napadov na vse, kar je slovenskega. Povdariti je treba, da so pri psovanju najbolj pridni Bolgari, katerim ni nikaka sramotilica dovolj nizka, da bi je ne vrgli na ime Sloven. Ti nadebudneži kujejo dan za dnem načrte, kako bodo obračunavali s Francozi in seveda tudi s Slovani sploh. Tu lahko uvidijo vsi oni, ki se nadejajo, da se bodo Bolgari v kratkem od Berlina obrnili, kam je Bolgare zapeljal bivši min. Radoslavov. — Kolikor se da soditi po izjavah tukašnjih Bolgarov, je cela bolgarska inteligenca zastrupljena po ruski orijentaciji.

— Izgon habsburških nadvojvodinj z Dunaja. Avstrijska vlada je te dni izgnala z Dunaja bivši nadvojvodinji Izabelo in Gabrijele. Nadvojvodinji sta se zatekli v »belaženo« Madžarsko.

— Neresnične vesti o tatvini rapalskega dokumenta. Beogradska »Politika« in za tem zagrebška »Novosti« so razširile vest o tatvini dogovora med nekdanjim zunanjim ministrom drjem. Trumbićem in grofom Sforzo glede Barosa in Delte. Ta dodatni dokument naj bi bil po zadržilu omenjenih listov ukraden iz zunanje ministrstva. Tiskovni oddelek ministrstva za zunanje zadeve v posebnem komuniqueju z vso odloč-

nostjo in kategorično zanika te vesti, s konstatacijo, da iz ministrstva ni bil ukraden do danes absolutno noben akt.

— Zračna konvencija med Madžarsko, Jugoslavijo, Rumunijo in Češkoslovaško. Madžarska vlada je stavila Jugoslaviji, Češkoslovaški in Rumuniji predlog o medsebojni zračni konvenciji. Jugoslavija in Rumunija se nista odgovorili, dočim je Češkoslovaška že pristala na ta madžarski predlog.

— Diplomatični odnosi med Nemčijo in Turčijo. Glasom carigradske vesti namerava Turčija po ratifikaciji lausannske mirovne pogodbe upostaviti službene diplomatske odnose z Nemčijo, ki so bili prekinili l. 1919 na podlagi določb versailske pogodbe.

— Italija se hoče informirati. Italijanski poslanik na našem dvoru Negrotti je včeraj konferiral s pomočnikom zunanjega ministra Ljubo Nešića o reškem problemu. Razgovor je bil predvsem o poteku pogajanj, ki se vodijo v Rimu med našo in italijansko delegacijo parlamentarne komisije.

Pismo iz Ptuj.

Po prevratu je v Ptuj nastalo številno trgovin raznih vrst. Ako se upoštevata število prebivalstva, gospodarske razmere kraja, je očitno, da imamo v tem oziru nadprodukcijo brez zdrave ali trdne podlage! Denarna kriza, gospodarske razmere v okraju povzročijo potrebno redukcijo! Draginja pa tudi pri nas vlada, in mestni zastop ne podvzame niti koraka, da bi skušal olajšati prebivalstvu hudo breme! Ako bi imelo mesto svojo aprovizacijo, bi se dale cene marsikatega blaga regulirale, tu pa tam tudi znižati. Pa gospodom pekem, trgovcem, gostilničarjem in mesarjem, kateri imajo svoje hiše, lastne avtomobile, jukerje in fine ekvipaže, tem bi lastna mestna aprovizacija ne služila, zatorej je ne marajo, jo odklanjajo! V ostalem meščanstvu pa ni dobili toliko energije, da bi si skušalo samo pomagati v bedi in stiski! Nameril pa sem se, da govorim danes tudi o davkih in raznih dokladah, katere so najhujše breme za najemnike in za one hišne posestnike, kateri niso ob enem peki ali mesarji ali trgovci ali gostilničarji! Tem preti propad in pogin! Hočem to dokazati na praktičnem zgledu.

Hišni posestnik v Ptuj ima plačati v letu 1923 odmerjene najemnine od 100 Din letne najemnine: v lit. a okraju 12% državni davek Din 12, 70% državni prir. Din 8.40, 420% okrajne doklade Din 50.40, 200% občinske doklade Din 24, 200% najemninjski vinar, kanaliz., pristojbina, vodarina Din 20, del stroškov za izvoz fekalij, račun dimnikarja Din 25. Skupaj Din 139.80. Pri tem ni upoštevano nobeno popravilo pri hiši! — Račun pa kaže, da mora hišni posestnik doplačati iz svojega premoženja Din 39.80 na vsakih 100 Din letne najemnine. Kako se more to opraviti? Ker ni hiše, katere bi ne zahtevala vsako leto vsaj majhnega popravila. Je jasno, da nobeden posestnik hiše ne bo hotel te vzdrževati, da mu vzame davčna oblast vse dohodke, da bo leto za letom pri hiši doplačeval iz drugih dohodkov, ako sploh take ima! Tedaj je nujno, da se razne doklade znižajo, posebno ona za okraj, katere je pretirano visoka, da se premeni davčni sistem, sicer ne preostane nič, nego da hišni posestniki ukinejo vse najemne pogodbe, ne zahtevajo nobene najemnine, ampak prepuste najemnojemalcem plačilo popravil, asekurance, dimnikarja itd.

Na Dunaju so bile pred nedavnim iste razmere glede obdačenja hišne najemnine. Hišni posestniki pa so bili dobro organizirani in so vsled tega dosegli pri avstrijski vladi remedium! Hišni posestniki v Jugoslaviji bodo morali nastopiti isto pot! Gre za: biti ali ne biti!

Martin Krpan:

Indija Separandija.

(Bojevitá povest iz nebojevitih časov.)

IV.

Zdaj vemo, zakaj je zgrabila zbrane Indoslovence tako gorka ob Krpanovem imenu in zakaj so hoteli najprej pričarati Levstika na obračun.

Naposled se približa tajinstveni tremutek in sosednji frančiškanski stolp odbije dvanajst ter naznani začetek ure novinskih duhov. V skrivnostni temi se dvigne veliki čarovnik in udari narahlo s čarovno palico na najboljše Levstikovo literarno delo, v kojem gotovo spi in počiva njegov duh, udari na III. zvezek njegovih zbranih, od Levca urejenih spisov.

Ali kakor že gre našim separatistom vse narobe od rok, tako se tudi tukaj zmoti v roti in citaciji veliki čarovnik in namestu Levstika se izmota iz književne dimenzije mršavi minister Gregor, zaspano si maneč krmečjavle oči. Navzoči spiritisti počijo v smeh:

»Kaj pa ti tukaj iščeš, zeleni Gregor?« Kakor toča se vsujejo nanj dovptipi od vseh strani.

»Mir, gospodje,« jih pomiri preudaren tovariš, »pozabili smo, da je za vsako podjetje treba najprej denarja, da je denar sveta vladar, da je denar začetek in konec sveta. Duhovi so nas blagohotno opozorili na to staro resnico, zato so nam poslali izkušnega finančnega ministra Gregorja.«

Veliki čarovnik zastavi drugič čarovno palico.

»Močno udari,« ga opomni nekdo, »Levstik je bil vedno trmast in uporen duh.«

A tudi to pot se iz neznanega vzhoda ne posreči namerjani čar, knjiga se samo pošastno pokadi in iz dima književne dimenzije se izvirje in prisreblja presvetla prikazen cesarja Janeza. Srdito sikne zmag na starega tekmečca in v zadregi se spogledajo spiritisti. Tovarš največje prisrebnosti jih potolaži:

»Pa naj ostane, naj nam vsaj ne bo treba voliti drugega vladarja.«

»Prav je tako,« pritrdi drug, »saj je cesar Janez vzor pravega Indoslovenca, ki združuje v sebi naše najboljše črnorumenne tradicije in tudi staro indoslovensko bojevitost. Prepričan sem, ko bi bil Brdavs pomandral tudi Martina Krpana, da bi ga bil nazadnje vendar posekal naš junaški cesar Janez.«

»Ne češpljaj, Indoslovenec!« punhe ljuto zmaj, a družba se zanj ne zmeni, in enoglasno zaori klic:

»Živio Nj. Veličanstvo cesar Janez, slavni vladar Indije Separandije!« Indoslovenci se zgrnejo z globokimi pokloni okoli cesarja in mu hite poljubovat roke.

»Robske duše!« zamomlja strupeno ljubosumni zmaj.

»Samo en pogoj nam mora podpisati,« se ojunaci nekdo, »da takoj razveljavi srbski zakon o zaščiti malega kmeti. Kakšna srbska zvičaja. Ako postane slovenski kmet svobodnen in nedotakljiv gospod na svoji zemlji, s čim ga bomo potem strašili in krotili? Zviti kmetič se ne boji ne boga ne hudiča...«

»Zakaj ste pa mene poklicali?« ugovarja zmaj.

»Večina kmetov le hlini vraževerno božanje, dokler kaže dobiček. V pravem strahu ga drži le boben in dražba. Kmet je uporen pes, gorje, ako se izmuzne iz verig naših bank in posojilnic. Svobodnen kmet — svobodna Jugoslavija, a gorje Indoslovencem!«

Zadnji neuspeh je razburil velikega čarovnika in jezo je zagodrnjal nad Levstikom:

»A vendar te ukrotim še noč!

uporni duh, še nočoj bo klečal pred nami, grča ribniške doline!«

»Krepieren soll der Hund!« sikne zmaj.

Veliki čarovnik dvigne tretjič čarovno palico in udari dvakrat z vso močjo po Levstikovi knjigi, mrmrajo »vesoki noi gvatno krafni shegen« Kolomonov: Fafarari, Dalafarar, Rarevarri! Dvojen udarec — dvojen uspeh, a stara smola: namestu Levstika — prija-ha iz književne dimenzije kobolica na moja nemala malenkost, z mesarico na rami.

»Stara trma,« jeknejo prestrašeni spritisti. »Martina Krpana je poslal namesto sebe.« Zmaj skoči proti meni, začne razkačeno sikati in pihati, da me prestraši in zapodi nazaj v književno dimenzijo.

»Le pihaj, črnorumeni luskarin,« ga zavrmem jaz, »a moje kaše ne boš pihal.« Pokažem potni list, ki so mi ga izposlovali dobri duhovi od svojega najvišjega poglavarja, Boga Očeta samega.

»Vidiš dovoljenje, da svobodno sfrčim s svojo kobolico v vsako dimenzijo, da svobodno prebivam v vsaki dimenziji, po koji se mi zahoče.«

Omenil sem ravno, da sem od mrtvih vstal iz književne dimenzije. Tu

se moramo nekoliko ustaviti in pojasniti pojem dimenzij. Kakor veste, razlikujemo moderni učenjaki neskončno mnogo dimenzij. Ne čudite se, da govorim tako učeno, nikar ne mislite, da ne bje v mojih prsih napredna žilica, da sem ostal nepoboljšljiv in najiven tihotapec, ki ni nikoli videl šole niti od zunaj. Včasih mi seveda še kaka uide, a kdo je brez podedovanega greha? Kako in kje pa sem se likal in mikal, to se izve pozneje v posebnem poglavju. Navadni zemljani poznajo samo tri dimenzije, v moji povesti prihajajo v poštev še druge in sicer: tri dimenzije preteklega, sedanjega in bodočega časa, tri nadzemske oziroma podzemske dimenzije nebes, vic in pekla, sledi dimenzija fantazije, pogsanske mitologije, dimenzija romantike in eksotizma in različnih umetnosti, kamor spada tudi mo'a književna dimenzija. Po potrebi so navedene dimenzije pomnože.

Oprostite, ljubeznive bralke in spoštovani bralci, da tako dolgozveno trpinčim vašo napeto radovednost in se tako lahkomišno izgubljam po nepotrebnih, suhoparnih, deloma celo učeničkovih — a tisti večer so imeli separatisti dosti in niso čarali dalje.

Gospodarstvo.

Prof. dr. Fran Eller:

O naši davčni reformi.

(Nadaljevanje.)

V drugi etapi bi se pristopilo k uvedbi edinstvene dohodnine, ki bi se naj zasnovala po že opisanem italijanskem vzorcu in za vso državo uveljavila poleg obstoječih dohodnin. Zoper ta projekt imam dvoje pomislekov, ki se mi vidita dosti resna. Predvsem je v materialnoopravnem oziru zelo čudno, da hoče g. V. na naše obstoječe donosnine povezniti še ves italijanski sistem z njegovo »impostom normale sui redditu« vendar že donosnine same učinkujejo kot posebna obremenitev fundiranih dohodkov in torej obvlajajo prav tisto nalogo, kakršno pri Italijanih vrši »impost normale« v svojih »kategorijah« A/1, A/2, A/3 in B. S tem je g. V. svoj sistem čisto brez potrebe silno kompliciral, saj bi po njegovem načrtu fundirani dohodki ne nosili, kakor je sicer običajno, samo dvojnega bremena: ustreznih donosnin in dohodnine, nego bi se prizadevali po trikrat: z donosninami, z davkom »sui redditu« in z dohodnino od celokupnega dohodka. G. V. ni menda uvaževal, da so Italijani, ko so leta 1919. uvedli svoj novi sistem, hkratu ukinili stare donosnine, ker je pač njih funkcija prešla na novo »impost normale sui redditu«. Mislim, da tiči tu načelna pogrška Vodopivčeva konstrukcija Res je sicer: v prej ogrskih pokrajinah naše države nahajamo razen donosnin in dohodnine tudi še imovinski davki, ki ga vladni načrt proširja na vso državo. Toda ne glede na to, da je tudi teoretska upravičenost imovinskega davka v mešanem sistemu sporna, gre pri njem vsaj za svojstveno davčno obliko s posebno funkcijo, ne pa za prosto gomiljenje istovetnih davčnih vrst. Z imovinskim davkom bi se v mešanem sistemu rada zadela posest imovine kot take brez ozira na njene dejanske donose ali njeno donosnost, ker se pač smatra, da je že tudi imovinska posest sama na sebi poseben činitelj gospodarske zmožnosti. Zato se ta davek nalaga celo neproduktivni, žisti porabni imovini. Razen tega se, z njim skušajo zajeti vsakovrstni posamični dobički, predvsem takozv. priložnostni, ki se donosninam in dohodnini navadno izmikajo. O imovinskem davku so mnenja lahko deljena. Toda bojim se, da ne bo zlepa najti človeka, ki bi se upal naše obstojno preveriti o smotrenosti takega trojnega obdajanja, kot si ga zamišlja g. V., ki imovinski davek odklanja in ga na svoj način nadomešča z dvojno serijo davkov na delne donose. Po pravici bi bil iz italijanskega sistema smel prevzeti le takozv. »impost complementare sul reddito«, ali pa bi bil že v tej stopnji moral odvreči stare naše donosnine.

Iz njegovega predloga pa tudi ni posneti, kako bodi s formalno pravnimi dohodninskimi določbami. Seveda bi se morale urediti tudi te določbe, saj bi drugače praktična izvedba dohodnine v pokrajinah, ki je sedaj še nimajo, bila v obče nemogoča. S tem pa bi se iz celokupnega formalnega prava, ki ga g. V. meni izenačiti šele v tretji etapi, iztrgal posamezen kompleks, kar bi gotovo bilo zelo neprilичno in spriči tesnih stikov med posameznimi formalnimi odredbami skoro da neizvedljivo.

V tretji etapi bi g. V., kakor rečeno, poenotil vse formalno davčno pravo, v četrti pa bi potem vsaj ključil reformo s prehodom k dohodnini edinki po italijanskem vzorcu. Vse donosnine, izvzemši pridobitno od podjetij z javno računodajno, bi se ukinile. Moje stališče glede na obadva predloga je pač razvidno iz iz prvega dela mojega članka in iz mojih opomb k prvima dvema etapama. Zastran ukinitve donosnin bi samo še omenil, da, če že pride do tega, gotovo ne bi kazalo teh davkov enostavno brisati, pač pa bi bilo bolje prepustiti jih samoupravnim telesom. Seveda je zopet veliko vprašanje: ali bi sploh bilo smotreno, da agrarna država kakor naša izjavi svoje popolno finančno nezanimanje na zemljariji, ki je pri nas vendar glavni neposredni davek ogromne večine naroda. Ta problem se je dal razmeroma lahko rešiti morda v Prusiji ali v avstrijski republiki, za nas pa ni tako enostaven.

Zemljarina je v obče »enfant terrible« našega davčnega sistema, kar v obili meri okušamo tudi pri izenačenju, ki je glede tega davka še posebej težavno in se sploh daj izvesti le postopno. Po vladnem načrtu naj bi se zemljarski katastri, koder že obstoje, provizorno pregledali in se, toda brez načelnih preuredb v glavnih temeljih, skušali prilagoditi izpremenjenim gospodarskim razmeram, v pokrajinah brez katastra pa bi se nanovo sestavili. Gre tu za celo vrsto dokaj zapletenih poslov in prav nič ni gotovo, ali se

bodo tudi res dali obaviti stvarno polno in pravočasno. Načrt sicer predpisuje, da se zemljarina po novih osnovah pobiraj že s 1. januarjem 1924, a jasno je ko beli dan, da se pripravljala dela tega roka ne dajo sploh izvršiti, in verjetno je, da se bodo v pokrajinah, kjer je začasni kataster treba šele ustvariti, vlekla morda skozi več let. Ni torej nobenega jamstva niti za davkoplačevalce, da neenakosti v obremenitvi kmalu prenehajo, niti za državo, da s preosnovno v doglednem času dobi svoje povišane dohodke in — pozno dovolj — končno že vendar izkoristi ugodno gospodarsko konjunkturo v poljedelstvu, ki ne bo več trajala. Z zadnjim linearnim poviškom zemljarine je pač finančno vprašanje za trenutek stopilo v ozadje. Toda davčne neravnornosti se s to najprimitivnejšo vseh metod seveda niso zmanjšale, nego se nasprotno še pomnože.

Te in take neprilike so me napobile, da sem se trudil najti rešitev, ki bi nas i v finančnopolitičnem oziru i v oziru davčne pravičnosti privedla hitreje in zanesljiveje do zaželenega smotra. Predlagal sem v svoji oceni vladnega načrta, priobčeni v Narodno-gospodarskem Vestniku 1923, št. 3. do 12., da se zemljarina kontingentiraj. Določila naj bi se za vso državo glavna davčna vsota, kakršna pač prilično ustreza finančni potrebi države in obremenitvi vseh drugih pridobitnih panog. Ta glavna vsota bi se po ključu razdelila na poedine pokrajine, primerno povprečni gospodarski sili njih poljedelstva, dočim bi se pokrajinski kontingenti repartirali na poedine davkoplačevalce po osnovah veljavnega pokrajinskega prava. Na dotičnih uredbah bi torej ne bilo treba izpreminjati prav ničesar nego bi se izvršilo samo dvoje: pred vsem povišek v celokupnem zemljarskem plačilu, hkrati pa bi se skušala doseči pravičnejša razvrstitev bremen tako v razmerju z ostalimi davki kakor tudi v razmerju poedinih pokrajin. Zoper to idejo je g. načelnik V. izrazil pomislek, češ, da za tako akcijo nedostajajo potrebnih statističnih podatkov in da bi tudi podrobna repartitija pokrajinskih kontingentov izzivala upravičene pritožbe. Zbog tega priporoča on sam drug postopek, ki se mu za naše današnje razmere zdi še enostavnejši in popolnoma gotov. Izračunale naj bi se namreč po posebnih komisijah za večje število vzglednih krajev razlike v povprečnih cenah poljedelskih in gozdnih proizvodov pri prodaji iz prve roke, kakršne so bile pred vojno in po vojni v l. 1919. do 1922. Na ta način bi se dobili izvestni koeficienti ali množitelji, s katerimi bi se pomnožile stare davčne osnove, oziroma zemljarske vsote same. Predlog ima gotovo svoje dobre strani: v finančnem oziru bi državi brez dvoma hitreje pomogel do višjih zemljarskih dohodkov nego pa vladni načrt. Tudi bi morda preprečil, da se z zavlačevanjem reforme v Srbiji ustvarjajo nove pokrajinske nesozmernosti v davčnih bremenih, toda predlog pušča povsem iz vida že obstoječe razlike. Sedanje nezadovoljivo razmerje v podelitvi bremen na razne pokrajine bi ostalo v bistvu nedotaknjeno in bi se s pomočjo koeficientov še znatno poslabšalo, prav tako kakor linearno zvišanje, oprto na nenake osnove, le pomnožuje številčne difference. V tem pa vidim važen nedostatek Vodopivčevega projekta. Kajti baš izravnavna obstoječih nesozmernosti je prava causa movens in zadnji smoter vsemu stremljenju po izenačenju davčnega sistema. Ravno sedanjí položaj je tisto, kar dela slabo voljo in kriči po leku, na pr. priznano dejstvo, da je v Srbiji več ko ena petina obdelane zemlje izven davčne evidence in da vsled tega ne plačuje nobene zemljarine, dočim je v Sloveniji katastrirana in obdačena vsaka ped. V ostalem pa lahko vprašam tudi jaz: ali bi g. V. našel vse one podrobne statistične pripomočke, da si iz njih ugotovi svoje koeficiente? Saj, kolikor je meni znano, ne vodimo vendar pri nas o gibanju krajevnih tržnih cen nobenih točnih zapisov, nobenega »indeksa«. In tudi s podatki iz predvojne dobe bi menda bile prav velike težave. Glede te točke si torej najina predloga nimata bog ve kaj očitati. Dejal bi skoro, da je na to stran moj položaj celo ugodnejši. Določitev pokrajinskih kontingentov bi se mogla oslanjati predvsem na žetveno statistiko. Gotovo so v tem oziru na razpolago izvestne, dasi morda nepopolne številke, ko jih vendar toli nujno potrebujemo tudi v gospodarskopolitične, zlasti izvozne svrhe.

Če takih podatkov ne bi bilo, bi se pač morali zbrati po uradih, ki jih zato imamo: same od sebe se nam številke seveda ne bodo prezentirale. Sicer pa že pojav, da v enomer tožimo o nesozmernosti, priča, da nam stoji pred očmi neka, čeprav nejasna merila pravičnosti, ki niso le prazne domneve, nego se opirajo na razna opazovana

dejstva. Ko bi se zadeva sistematski preiskala, bi gotovo dospeli tudi do številčno konkretiziranih ključev za razdelitev celokupne zemljarske vsote. Kar pa se tiče repartitije pokrajinskih deležev na davkoplačevalce, tudi ne uvidevam, zakaj bi naša metoda delala komu krivico. Saj bi se repartitija vršila v vsaki pokrajini po starem veljavnem pravu, v Sloveniji torej v razmerju čistih katastrskih donosov. Nisem pa doslej še čul nobenih posebnih pritožb zoper naš zemljarski kataster kot tak. Vsi prigovori se sudejo vedno in povsod samo okoli preobremenitve v primeri z drugimi pokrajinami. Moj predlog seveda ne računa z odpravo vseh neravnornosti, ki je v obče nedosegljiva. Pač pa bi hotel že takoj v prvi etapi izravnati ali vsaj ublažiti najhujše nedostanke in tako davkoplačevalcem olajšati položaj do one dobe, ko se zemljarina definitivno uredi na podlagi izčrpnih in točnejših cenitev. Glavne ovire, ki se protivijo predlaganemu kontingentiranju, niso menda toliko tehniške kolikor psihološke in politične narave. Veliki smo namreč mojstri, kadar iščemo povodov in razlogov za kakršnokoli svajo, toda precej majhni v smotrenem zasledovanju skupne blaginje. Naša strastvenost nas dela nesposobne za pametne kompromise. Baš takšna kontingentacija bi se dala uspešno udeležiti samo na temelju pravičnega sporazuma med političnimi zastopniki vseh pokrajin. To pa je — priznati moram — ob naših razmerah skoroda utopijska.

(Dalje prihodnjič.)

III. LJUBLJANSKI VELESEJEM.

Pokroviteljstvo III. Ljubljanskega vzorčnega veleseja je prevzelo Njeg. Vel. kralj.

V četrtek dne 3. avgusta je sprejel Nj. Vel. kralj v avdienci na Bledu g. ministra n. r. in upravnega odbornika Ljubljanskega veleseja Antona Kristana, ter prevzelo protektorat nad letošnjim Ljubljanskim velesejem. To najvišje odlikovanje slovenske industrije, trgovine in obrti veda naši pridobitniki kroz visoko ceniti in bo jim kakor tudi upravi veleseja največja vzpodbuda, da se letošnji velesejem kar najlepše reprezentira pred očmi našega najvišjega pokrovitelja. Ob triletnici veleseja zamožemo že danes zatrdati vsem, da bo letošnji prireditelj najbolj in najslovesnejše izpadla od vseh enakih prireditelj, kar se jih je do danes obdrževalo v naši državi.

Smoteno delo velesejske uprave jamči, da si bo velesejem na svojem renomeju letos še veliko več pridobil kot do sedaj in bo ostala ta institucija kot trajno tržišče in zavetišče jugoslovanske industrije, obrti in trgovine.

Ljubljanski velesejem, najmoderneje organiziran, se ne sme zamenjati z navadno razstavo obrtnih in trgovskih izdelkov, katera forma je že pred vojno zastarela, marveč je to zbirališče žive trgovine, nekaka blagovna borza.

Časi so danes preresni, da bi se pridobitveni krogi podajali na zabavno potovanja, marveč vsak si skuša danes najlažje in najceneje pot ugledati naprej — k napredku.

Smotena in realna reklama in propaganda Ljubljanskega veleseja je zadosten porok, da bo na letošnji prireditvi komaj zastopano ponudba in povpraševanje. To pa je mogoče kot že rečeno, samo z realno propagando, ker nerealno, kot razmetavanje z nadnaravno visokimi številkami, vsak resen trgovec takoj spozna in si bo tudi tozadevno ustvaril mnenje o dotični prireditvi. Znano je namreč, da si je uničilo več sličnih prireditelj svoj začetni renomej ravno z nesmoteno deklamo, s katero so pričela nekatera taka podjetja še predno je bila izvršena notranja organizacija in še predno so bili dani vsi predpogoji za uspeh. Organizirani tako prireditvi ni težko, organizirani lo z uspehom je umetnost. Nepravilna kričevka reklama uniči takoj ves ugled in onemogoči vsak uspeh take prireditve, če se izkaže, da je bila pretirana, da podatki niso odgovarjali resnici. Velesejem in razstava mora biti mesto najsolidnejše konkurence in kot že rečeno zamorelo obiskovalci, ki imajo količnik strokovnega znanja, to lahko v razmeroma kratkem času prekontrirajo, večinoma že pred otvoritvijo in potem seveda negativni uspeh kot se ga je že videlo na tu in inozemskih enakih prireditvah ali razstavah.

Ljubljanski velesejem se bo svojega starega načela trdno držal naprej in ne bo izostal uspeh, kateri bo sigurno preseljal oboje dosedanja in pokazal industrijo, obrt in trgovino naše mlade države vsem obiskovalcem, da se razvije z velikanskimi koraki in kmalu ne bo treba več blaga uvažati iz inozemstva, marveč ga bomo mi prodajali našim sosedom. Ne bo potreba več izvažati surovin iz naše bogate države, obdelali jih bomo sami, ter izvažati samo fabrikate in kvečjemu polfabrikate, ves zaslužek in dobiček pa, s katerim se danes mastijo na naših surovinah naši sosedje, bo ostal doma.

III. Ljubljanski velesejem, to največjo manifestacijo naše narodno-gospodarske misli, otvoril Nj. Veličanstvo kralj Aleksander I. dne 1. septembra dopoldne.

— g. Beogradska blagovna borza 7. avgusta. (Izv.) Na produkti borski notirajo: Pšenica 78-79 kg. 2-3%, pariteta vagon Beograd, promptno, ponudba 340, — 78-79 kg. 3-4%, franko vagon Klenak, ponudba 330, iskanje 320, koruza franko vagon Beograd, promptno, ponudba 300, ječmen varvarinski, pariteta Beograd, ponudba 280, iskanje 275, moka »0«, beogradski tip, franko vagon Beograd, brez vroč ponudba 570 brez iskanja.

— g. Zagrebški žitni trg. Zagreb, 7. avgusta. (Izv.) v dinarjih za 100 kg, postavno baška odnosno vojvodinska postala notirajo: Pšenica (78-79 kg) 355-365, žolta koruza 280-285, ječmen za pivovarstvo 300-305, za krmo 270-280, oves 285-300, pšenična moka »0« 590-610, »2« 565-590, »4« 540-565, za krmo 180-190, drobni otrobi 145-150. Tendence mirna.

— g. Novosadska blagovna borza 7. avgusta. (Izv.) Na produkti borski notirajo: Pšenica bačka 79-80 kg. 2-3%, ponudba 366, bačka 79-78 kg. 2%, za september, 9 vag. 362½-360, bačka 79-78 kg. 2-3%, duplikat kasa, 1 vag. 360, bačka 78-79 kg, Beograd, duplikat kasa 5 vag. 340, banatska 79-80 kg. 2%, Pančevo, ponudba 350, banatska 79-80 kg. 2%, Senta, ponudba 375½, ječmen 64 kg. 1 vag. 295, oves bački 8 vag. 290, bosanski 5 vag. 290, koruza bačka 5 vag. 285-275, beli fižol bački, iskanje 360, bačka moka »0« 1 vag. 592½, »6« 1 vag. 425, »6½« 6½ vag. 395-400, bački otrobi v papirnatih vrečah 1 vagon 147½. Tendence mlačna.

— g. Emisija novih bankovcev. Iz Beograda javljajo, da je večeraj 7. t. m. odpotoval na Dunaj generalni direktor Narodne banke dr. Novaković, da pripelje v Beograd 5 milijonov avstrijskih zlatih kron, ki so pripadle naši državi v smislu onega člena mirovne pogodbe, ki določa likvidacijo avstro-ogrskih dolgov med nasledstvene države. Doslej je naša država prejela od Avstro-ogrške banke brez teh 5 milijonov 25 milijonov zlatih kron. Ta nova vsota zlatega denarja se v smislu sklopa finančnega ministrstva uporabi kot podlaga za izdajo nove emisije dinarskih bankovcev v znesku 150 milijonov dinarjev.

— g. Jugoslovanska banka d. d. podružnica Ljubljana. Kakor smo obveščeni, se je dosedanja menjalnica v Kolodvorski ulici št. 26 vsled razširjenja poslovanja spreminjala v podružnico z avda in se bo nadaljevala pod sodnim protokoliranim imenom: »Jugoslovanska banka d. d.« preje Hrvatska Zemliska banka d. d. podružnica Ljubljana ali skrajšano Jugoslovanska banka d. d. podružnica Ljubljana. avod se bo de pečal z vsemi v to bančno stroko spadajočimi posli.

— g. Petindvajsetletnica kmetijsko-gospodinske šole v Marjanišču. Kuratorji kmetijsko-gospodinske šole je sklenil letošnje praznovati petindvajsetletnico obstoja tega zavoda v četrtek, dne 16. avgusta t. l. v Marjanišču na Poljanah s sledečim programom: 1.) Ob 10. dop. sv. maša, ki jo bo čital prevzvišeni g. knezoškof A. B. Jeglič. 2.) Po maši slavnostno zborovanje v dvorani Marjanišča. 3.) Ogledovanje prostorov in vrtov gospodinske šole. 4.) Slavnostni obed. Obeda se udeležijo vabljeni gostje ter bivše gojenke in seminaristice gospodinske šole. Vsaka gojenka, ki se hoče udeležiti obeda, se naj vsaj do 12. avgusta prijavi vodstvu gospodinske šole in prispeva 15 Din za obed. Bivše gojenke se naprošajo, da javijo svoji sedanjí naslov z navedbo letnika, v katerem so bile v zavodu, vodstvu gospodinske šole v Ljubljani Marjanišče. — Kuratorji kmetijsko-gospodinske šole v Marjanišču v Ljubljani.

— g. Breslavljski semenj se vrši to jesen (od 2.-5. septembra) že trinajstič. Podjetje se krasno razvija in kaže neprestano stremljenje kvišku, kar je tem višje ceniti, ker se pripušča kot razstavljalci le prvostvorne trvdke različnih strok. Po smernicah najmoderneje sejske tehnike opredeljeni oddelki mudijo najboljši in najhitrejši pregled o vsaki stroki in tvorijo zlasti za inozemske nakupovalce pravo zakladnico na blagu in poslovnih stikih. Specialno polje breslavljskih sejmov so bile že od nekaj dežele evropskega vzhoda in jugovzhoda, in razstavljalci na tem semnju so bili vedno v stanu, da upoštevali in zadovolje želje in zahteve teh dežel. Za udobnost inozemskih kupcev je najboljšje poskrbljeno z navzočnostjo tolmačev vseh dotičnih jezikov, z olajšavami glede potnih listov proti izkazilu sejskih legitimacij, z izdajo sejske adrese knjige po sejskem uradu Breslau. Elisabethstrasse 7 in tega častnouradnih zastopnikih v inozemstvu 14 dni pred otvoritvijo semnja itd. Gostoljubnost Breslavia in reelnost sprejema, za kar skrbi Društvo za tujski promet, Breslau 2, na glavnem kolodvoru št. 1, ste v tu in inozemstvu dobro znani.

— g. Pri vseh »Državnih Borzah Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v času od 22. do 28. julija 1923 dela 270 moških in 98 ženskih delovnih moči. Delodajalci so pa iskali 161 moških in 64 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 363. — Promet od 1. januarja do 28. julija 1923 izkazuje 30.739 strank in sicer 14.076 delodajalcev in 16.663 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 9247. — Dela iščejo: železovljarji, kovači, stavbni in strojni ključavničarji, mizarji, elektroinženirji, krojači, šivilje, čevljarji, pekli, mlinarji, mesarji, sedlarji, natakariji, natakarike, tesarji, valenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: pečarji, kleparji, ključavničarji, kovači, mizarji, zidarji, slikarji, plekarji, petlarji, kleparji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, valenci itd.

— g. Izvoz lesa. Velika francoska trvdka išče v naši državi trvdke, ki bi moge dobaviti 150 ton izdelanega lesa, takozvanega »bois méraux« (znanega pod nemškimi imeni »Binderholz«). Podrobnosti je moči poizvedeti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— g. Oddaja postavljanih pečl za pečenje kruha. Dne 21. avgusta t. l. se bo vršila pri intendaturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu, Gajeva ulica 30 a druga ofteralna licitacija glede oddaje postavljanih dveh modernih parnih stabilnih pečl ali dveh zidanih modernih pečl za pečenje kruha. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

NOVINARJI V MARIBORU.

— Maribor, 7. avg.

Mesto se je popoldne okrasilo z zastavami, ki so vihrale na vseh mestnih poslopjih, palačah, državnih uradnih, bankah in tudi na privatnih, kajti mariborsko prebivalstvo je vedelo ceniti važnost tako izrednega obiska. Pri sprejemu na kolodvoru se je zbralo poleg kluba mariborskih novinarjev tudi ostalo mariborsko narodnozavedno prebivalstvo in zastopniki pridobitnih krogov. Gostje novinarji so prispeli v Maribor ob 16.18 s popoldanskim osebnim vlakom. Najpreje jih je pozdravil v imenu mariborskih tovarišev — novinarjev ravnatelj Vekoslav Spindler. Pozdrav je posebno veljal češkoslovanskim in poljskim tovarišem. Za pozdrav se je zahvalil urednik Parmačević iz Zagreba. V imenu mestne občine je novinarje pozdravil obč. svet. g. Kejžar, ravnatelj »Balkana«. Pri sprejemu na kolodvoru so bili tudi okrajni glavar dr. Lanjšić, generalni ravnatelj lesne industrijske družbe »Drava« g. Križnič in prof. dr. Medved. V Maribor je prispelo okrog 60 novinarjev. Po dodelitvi stanovanj, pri čemur so šli na roke mariborskemu klubu okrog glavarstvo, vojaška uprava, mestna občina in razni privatniki, je bil sestanek v Park-kavarni in nato ogled mesta. Ob 20. je bil slavnosten banket v »Narodnem domu«, kjer so se izmenjale razne napitnice.

Na goste je Maribor napravil najugodnejši vtis. Danes 8. t. m. si najpreje ogledajo novinarji vrtnarsko industrijo »Vrt«, last bivšega narodnega poslanca in prijatelja Slovencev g. Džamonje. Ogledajo si še ostala industrijska podjetja in zanimivosti mesta, na kar se še tekom današnjega dneva povrnejo na svoja mesta.

Julijska krajina.

— Smrt slovenskega novinarja v Gorici. V ponedeljek zvečer so pokopali v Gorici novinarja gosp. Frana Novaka. Bivšega urednika »Gor. Stražar« in nato člana uredništva »Edinosti« v Trstu. Pokojnik je bil značilen in vesten človek. Živahnega in simpatičnega Novaka je imel rad vsakdo, kdor ga je poznal. Pokojnik je sin srednješolskega profesorja. Novak je bolehal dolgo časa, slednjič je podlegel neizprosni sušici! Naj počiva v miru!

— Slovenska odpravljena z gorških sodnij. Znano je, da je novi gorški sodni predstavnik Brčič odpravil slovensčino s sodnij v Gorici. Slovenski poslanci so se radi tega takoj obrnili na pravosodnega ministra, ki je poslanecem dr. Podgorniku in Ščeku odgovoril tako-le: Res mi je znano, da je predsednik sodišča v Gorici odredil, da morajo biti vsi spisi, ki se predložijo sodišču tega mesta, sestavljeni v italijanskem jeziku ali da mora biti, če se predloži v slovenskem jeziku, priložen vsaj prevod v italijanski, overovljen od pristojnega odvetnika. Ukrep predsednika gorškega sodišča je popolnoma zakonit, kajti z aneksijskimi zakoni in s tem, da se je raztegnila na nove pokrajine temeljna ustava kraljevstva, so vsi zakoni, vse odredbe in vsi običaji, ki so veljali v minulem avstro-ogrskem cesarstvu glede uporabe katerega koli neltalijanskega jezika pred sodišči, odpravljani, ker so nezdružljivi z ENOTNIM ZNAČENJEM DRŽAVE IN S CILJI, KI SMO JIH ZASLEDILO V DOSEGLI V VOJNI. — Ministarstvo OVIGLIO. — Pašistovska pravica!

— Slovensko šolstvo v goriskem okraju. Šolski nadzornik prof. Rubbia je sestavil svoje poročilo o poslovanju ljudskih šol v goriskem šolskem okraju leta 1922/23. Od 95 šol je bilo v dobi 1921/22 odprtih 82, začetkom preteklega šolskega leta pa 92. Zapre so bile samo enorazrednice pri Maravcih in v Kanalskem Lomu ter dvorazrednica v Srednjem Lokovcu. Od 95 odprtih šol je imelo 90 slovensčino za učni jezik, 5 pa italijansčino. Od 90 slovenskih šol je bilo 42 enorazrednic, 30 dvorazrednic, 7 troirazrednic, 7 štirirazrednic, 3 petrazrednice in 1 šestrazrednica. Izmed petih italijanskih šol so 3 enorazrednice, ena je dvorazrednica in ena je šestrazrednica. Za pouk italijansčine v slovenskih šolah so določene ure takole: za enorazrednico 9 ur na teden, za dvo- in tri-razrednico 14 ur, za štirirazrednico 15 ur, za 5 razrednico 19 ur in za šestrazrednico 24 ur na teden. Posebna skrb se posveča zemljepisju in zgodovini Italije in goje se raznovrstne italijanske pesmi. Ustanovljajo se šolske knjižnice, italijanske in slovenske. Vpisanih je bilo začetkom leta v 95 šolah 5600 dečkov in 5664 deklic. Tekom leta se jih je vpisalo 133 dečkov in 102 deklic. Odšlo jih je 335 dečkov in 288 deklic. Koncem leta je bilo v teh šolah 10.876 otrok. Napredovalo jih je 9898. Učiteljev je bilo 208. Prof. Rubbia pristavlja izrecno v svojem poročilu, da je bilo politično-moralčno obnašanje učitelstva v vsakem oziru najboljšje. Doslej je med Slovenci 5 italijanskih šol, prihodnje leto se otvori italijanska šola v Solkanu in projektirana je otvoritev italijanskih azilov v vseh važnejših in prometnejših slovenskih krajih, kar pomeni sistematično potiskanje slovenskega naraščanja.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1923.

Ljubljanska borza in politika.

Od ugledne in brezdvomno dobro poučene strani se nam piše: Vsi ljubljanski dnevniki so priobčili včeraj komunikate o obnem zboru ljubljanske borze, »Jutro« pa tudi prezenčno listo zborovalcev. Glasom te liste sta bili zastopani na tem obnem zboru izmed ljubljanskih bank edino le »Slovenska« in »Slovenska«, od katerih ima prva v Ljubljani le filijalko, druga pa je zgolj afilicija prve. Istotako smo pogrešali med zborovalci skoro brez izjeme vso važnejšo in večjo domačo industrijo in najuglednejše veletrgovce in industrije, dočim je izvestni koncern bil zastopan doli do najmanjših družb z omejeno zavozo in posameznikov, ki bodo imeli z našo borzo brezdvomno le zelo, zelo rahle stike. Rešitev te uganke je enostavna: Na obnem zbor niso bili vabljeni niti Zveza bančnih zavodov, niti največje naše banke, niti industrijska podjetja iz koncerna največjih domačih bank, niti najuglednejše trgovske trgovke, niti posamni člani pripravljalnega odbora! Konstatacija predsednika, da so bili vabljeni vsi oni, »ki so svojčas podpisali tozadevno prošnjo za ustanovitev«, je jalova, zakaj družbe, ki tačas sploh še niso obstajale (Metro, Vinea itd.) tozadevne prijave prav gotovo niso mogle podpisati in jih vsled tega tudi ni mogoče smatrati za »prve člane borze«, dočim bi človek sodil, da je bilo člane pripravljalnega odbora pač šteti med prve člane ter vabiti na obnem zbor. Legalnost takega obnega zbora in njegovih sklepov je vsled tega več kot dvomljiva — toda o tem naj sodijo drugi faktorji. Nas zanima v prvi vrsti dejstvo, da je ta interesantni obnem zbor pritisnil novi velevažni gospodarski inštituciji že ob zibelji počat paritizanstva, ker je izključil od udeležbe in vsled tega iz borznega zastopstva največje domače banke in njih industrijski koncern zgolj zaradi tega, da si je zagurala odločilni vpliv na vodstvo borze zagrebška banka in z njo naši demokratski mladini. Težko nam gre izpod peresa ta očitek, toda potrebno je, da se v kali uduši očitni poskus, utihotapiti v naše gospodarsko življenje na najboljčudnejši točki zopet slepo partizanstvo in vso ono nesrečno razdiralno gospodarsko politiko, zoper katero še danes molče trobenta nagrobni spomenik Agro-Merkurja. dočim sta prezgodnje neslavne smrti še pravočasno rešila težko ranjeno prvo Zvezo slovenskih zadruget. Ivan Tavčar in Ivan Knez. Et meminitis juvat! O novejših pogorilcih niti ne govorimo! Upamo, da bodo oni gospodje novega borznega sveta, čijih politično objektivnost ali pa pripadnost k SLS (samo da ne simpatizirajo z radikalizmi) so uprizaritelj tega nelepog »bluffa« zlorabili kot pelerino svojim praviim namenom — pravočasno izpregledali ter ukrenili, kar je prav. Ljubljanska borza mora biti ali strogo nepolitična in neustrankarska inštitucija, svobodna vsakega gospodarskega in političnega monopola lačnega vpliva — ali je pa ne sme biti! Zlostno je dovolj, da se mora tak aksiom stoprav pibiti.

— **Odhod naše in romunske kraljice v Pariz.** V ponedeljek ponoči sta odpotovali z orient-expressom v Pariz Nj. Vel. naša kraljica Marija in Nj. Vel. mati kraljice Marije. Z Bleda do Ljubljane sta se pripeljali z avtomobilom. Obe kraljici sta spremljala do Ljubljane naš in romunski kralj. Kraljici potujete strogo inkognito. Po poročilu iz Trsta sta obe kraljici prispeli v Trst včeraj ob 3.30. Orient-expressu je bil priklonjen poseben dvorni vlak. Tržaška policija je odredila na kolodvoru posebno varnostno službo. Orient-express je odšel iz Trsta redno ob 5. zjutraj. Kraljici ste danes zjutraj prispeli v Pariz na lyonski kolodvor.

— **Prihod predsednika francosko-slovenskega združenja na pariški univerzi Luciena Renviera v Ljubljano.** Te dni dospje v Ljubljano G. Lucien Renvier, advokat pariškega apelacijskega sodišča in advokat našega poslanstva. G. Renvier je predsednik francosko-slovenskega združenja na pariški univerzi in bo po svojem povratku v Pariz imel v francosko-slovenskem institutu predavanje o naši kraljevini. G. Renvier namerava imeti v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Beogradu več konferenc o potrebi intelektualne solidarnosti med našo kraljevino in Francijo.

— **Visok gost v Mariboru.** Danes 8. t. m. obišče Maribor šef kabine ministrstva prosvete g. Jova Gj. Jovanović. V Maribor prispe tudi lepo število srbskih učitelj, ki so se udeležile učiteljskega kongresa v Ljubljani.

— **Za spominsko ploščo zversko ubitim ruskim vojakom na Triglavu** je daroval generalni konzul CSR dr. Otokar Beneš 300 Din. Plemenitemu darovalcu iskrena hvala!

— **Iz policijske službe.** Absolvirani pravnik dr. Miroslav Bekar je sprejet v službo pri ljubljanskem pol. ravnateljstvu.

— **Zahvala.** Vsem, ki so se me ob moji 50 letnici učiteljstva in posebno se ob proslavi te petdesetletnice, katero je priredil »Zlrovnikov zbor« v St. Vidu v nedeljo 5. avg. t. l. pri »Slepem Janezu« tako prijazno spominjali, se tem potom prav toplotno zahvaljujem. — Janko Zlrovnik.

— **Zahvala ameriškega poslanika.** Pomočnika zunanjega ministra Ljubo Nešiča je včeraj obiskal ameriški poslanik ter se mu zahvalil za izraženo sožalje naše vlade k smrti prezidenta Hardinga. Poslanik je obnem naprosil vlado, da se člani vlade in ostali zastopniki udeležijo današnje maše zažidnece.

— **Brzojavne in telefonske zveze v Sloveniji.** Zanimive podatke o brzojavnih in telefonskih zvezah v Sloveniji je podal tisku minister pošte in brzojav Vukičević. Med drugim je dejal, da je od prevrata do danes v Sloveniji popravljenih mnogo brzojavnih postaj. Pred prevratom jih je bilo 187, sedaj jih je 194. Pred vojno je bilo 30 telefonskih postaj, sedaj jih je 114. Pred vojno je bilo 124 telefonskih aparatov, sedaj jih je 2379.

— **Počitalški izlet slov. učiteljstva.** — Nepreklicen odhod je v petek 10. avgusta ob 7.40 zjutraj iz Ljubli. glav. kolodvora. Ponovno opozarjamo na sestanek 9. avg. ob 16. v hotelu Tivoli. Do svidenja. — Mrovič.

— **Izprememba poštnega okoliša in uvedba selske dostave pri pošti Zg. Poljska.** S. 16. avgustom t. l. se izločilo iz okoliša pošte Zgornja Poljska pod občno Kalše spadajoči kraljevi deli Stara ves, Orbnik, Zg. Kalšjak, Orombažan, Padenik, Petelin in Pristovnik in se obnem priredile pošti Slovenska Bistrica, ki bo usmerjala pošiljke za prebivalce teh krajev na podreje no pomožno pošto Sv. Martin na Pohorju. Ker dostavlja selski pismošča iz Pragerskega dnevnega razen ob nedeljah tudi v vas Se le (občina Zg. Poljska), se izloči tudi ta kraj iz okoliša pošte Zg. Poljska in se do deli pošti Pragersko. Omenjenega dne pa začne dostavljati pismošča iz Zg. Poljske tudi v selskem okraju. V I. okraj bodo spadale vasi Bukovec, Oglenjak in Krvnčino, v II. okraj pa Gabrnik in Pokošje. Za kraj Kolše bo puščal pošiljke v Gabrniku. V I. okraju se bo dostavljalo vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. pa vsak torek, četrtek in soboto.

— **Celjske vesti.** — Nesreča vsled eksplozije. V poslopju trgovca Ravnikarja na Kralja Petra cesti, kateri je kakor znano, v letošnji spomladi že dvakrat pogorel, se je te dni vsled nepravilnosti vnel benzin in eksplodiral. Pri tem sta bila težko poškodovana dva delavca, zaposlena pri novi stavbi, neki učenec pa opečen po obrazu. Oba delavca so spravili v javno bolnico. — VIII. Zlet Celjske Sokolske župe se vrši v nedeljo 12. avgusta v Trbovljah. Celjsko sokolsko društvo odhaja na zlet z jutranjim osebnim vlakom. Z žetvijo so minule dni pri nas pričeli kmetovalci. Zita polja so lepa in bo pridelek precejšen. Tudi drugi pridelek kakor koruza, krompir itd. lepo kažejo in precej obetajo tako, da bo letos menda vsega dovolj. — Strokovne organizacije nameravajo strokovno tainštvo bale opustiti, katero se nahaja v Vodnikovih ulici.

— **Mariborske vesti.** Kraljev obisk razstave. Po g. Diamonij obljubljeni obisk kralja Aleksandra je vzbudil po cel Saterski veliko veselje. Razvnelo se je tudi zanimanje med razstavljalci, tako da se v zadnjem trenutku porabi še marsikater prilika, ki bi sicer izostala. V torek zvečer je glavni odbor Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe odposlal udanostno zahvalo za prevzeti protektorat Nj. Velicanstva. — Strojne odredbe napram Juž. nrm železničarjem. Nad Mariborom vele zadnje dni oster veter. Na kolodvor priide vojaško postajno poveljstvo, železničarje se dostavljajo pozitivne za vojaško službo, dopusti se ukinito — in še več je takih dobrot, ki lačne želodce in že itak razburjene duhove le še bolj razgreva. — Tudi smrt na počitnicah. V Mariboru doživljamo izreden dogodek, da že od petka pa kolikor znano, do torka opoldne ni nihče umrl. Na mestnem pogrebem zavodu menda vsled teh izrednih počitnic — žaluje. — Kovinarstva zadruga ni razpuščena, razpuščen je le sedanjí odbor. g. Bureš je prevzel po se zadržnega komisarija, da čim prele izvede nove volitve načelstva. Slovencem bo zopet podana prilika, da se vsled lastne brezbrilnosti in neodločnosti ne puste majorizirati po nemških sovinitih kakor je sloviti g. Julij Glaser v svoji zidarski zadruzi, kjer se poslužuje le nemščine. Čeprav bolje razume slovensko kot nemško.

— **Za zagrobni spomenik župnika Viličiča.** Kakor doznavamo, se je osnoval pod pokroviteljstvom kr. okrajnega glavarja dr. Marko Ipavica v Slovenjgradcu povodom tragične smrti ljubljanskega in visokopostovanega župnika Miroslava Viličiča v Breznem ob Dravi odbor za nabiranje prispevkov za nagr. spomenik blagopokl. župniku Mir. Viličiču, ki je stekel neveljavljivi zaslug kot iskren rodoljub, narodni mučenik, milosrčen človekoljub in narodni borilec za slovensko stvar v Dravski dolini, oziroma ob naši severni državni granici. Odbor sestoji iz članov občinskega odbora v Breznem pod predsedstvom župana Franja Jenšiča v Breznem, z dekanom dr. Valentin Mörtlom iz Mariborja ter provizorjem breznjske župnije Marko Saralem. Odbor se obrača do širše javnosti ter do vseh prijateljev in znancev, ki čislajo in spoštujejo pokojnega župnika Miroslava Viličiča z

v ljudnem vabilom, da prispevajo v ta blagi namen primeren znesek v znak priznanja njegovega vsestranskega požrtvovalnega narodnega in človekoljubnega dela, oziroma spoštovanja in prijateljstva nepozabnega pokojnika. Pozive s položnico vred razpošilja odbor posebej.

— **Z jedilnega voma padel.** Avstrijski železničarji so prinesli v Maribor vest, da je jugoslovanski državljani dr. Ball v Semmeringovem predoru padel iz jedilnega voza ter se na nogah in na glavi težko poškodoval. Za tem brzovlakom (Dunaj-Zagreb) je prišel drugi del vlaka št. 9, ki je ponesrečenca pobral in ga odpeljal v Mürzzuschlag, kjer so ga izročili v bolnico.

— **Vlom v skladišče trvdke A. Kenda.** Dne 6. tm. je bilo vmiomleno v skladišče trvdke Henrik Kenda na Cankarjevem nabrežju 25. Vlomilec je odprl skladišče s pomorenimi ključi in odnesel iz njega za bob modre pavoie, ki je bila last trgovca Demšarja iz Kolodvorske ulice. Škoda znaša 800 Din.

— **Razne tatvine.** Posestniku Adolfu Perlesu je bil iz šupe ob poti na Rožnik ukraden zadnji del voza, vreden 5000 Din. — V Linhartovi ulici 12. je bilo Alojzju Trtniku ukradeno kolo znamke »Eskaa«, vredno 1700 Din. — Josipu Kranjcu iz Račec pri Zidanemmostu je bilo ukradeno kolo, vredno 1750 D. Kolo je znamka »Styria« — Posestniku Janezu Tavčarju iz Križne gore je bila ukradena večja množina perla in obleke.

— **Pri oslabelosti, protinu in sladkorni bolezní izboljša grenčica »Franc-Josef«** delovanje želodca in črevesa, poživí prebavo in uspešno spodbuja presnavljanje.

— **Nabiralci pol za prostovoljne prispevke za prevoz judenbrških žrtiev.** Nekateri nabiralci se do sedaj niso vrnili — kljub večkratnim pozivom. Nujno pozivamo vse nabiralce, da pole, tudi prazne, — nepreklicno vrnejo najkasneje do 15. avgusta 1923.

— **Kateri pisalni stroj je najboljši?** Na to vprašanje da znan strokovnjak sledeči odgovor: neoporečna istina je, da vsled izvrstne konstrukcije, preciznosti, trpežnosti, uporabljivosti in dobrega materiala, nadkriljuje pisalni stroj »CONTINENTAL« vsak drug sistem. Pisalni stroj »Continental« je dosegel letos svetovno prvenstvo in je jako razširjen, ter se ga najde v vsaki večji pisarni. Samoprodaja za Slovenijo Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. Ta trvdka razstavi letos na Industrijski obrtni razstavi v Mariboru od 15.—26. avgusta, in na veleseimu v Ljubljani.

— **Ugodil je vsem zahtevam moderne pisalnega stroja edino »STOEWER«** zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1.

— **Čuvajte svoje hčerke!** Ta izvanreden film se predvaja v kinu Matica od četrka 9. t. m. do nedelje 12. t. m. Film je realistično akuten in prikazuje pokvarjeno življenje, življenje ženske, ki je zablodila in propada ter se končno sama sidi. — Krasni in pretresljivi prizori, ter globoka vsebina jamčijo filmu prvovrsten uspeh!

— **Lya Mara! Kino Tivoli!** Lya Mara! »Sanine«, veleznamenito filmsko delo ustvarjeno po romanu glasovitega ruskega pisatelja Arčabaeva. Film je najlepša senzalija te sezone. V glavni vlogi filmska diva Lya Mara. Predvaja se od lutri dalje do nedelje 12. t. m.

— **Od naših vrlih gospodinj** je odvisno, da se pri nas uporablja domači izdelek kakor so »PEKATETE«. So najcenejše, ker se zelo nekuhajo.

Sokolstvo.

— **Sokolska župa Ljubljana** sporoča, da ima članstvo za zlet na Vrhniko 12. tm. polovično vožnjo na progi Domžale-Ljubljana in Ljubljana-Vrhnika. Običajne izkaznice, ki imajo veljati za obe progi, se temu primerno izpolnijo. Ceneno občinstvo vlijudno prosimo, da v obilnem številu poseti našo prireditve.

— **I. okrožni zlet ljubljanskega okrožja II. v St. Vidu** nad Ljubljano bo dne 12. avgusta 1923 na Cirmanovem in Jagrovem vrtu. Nestop obvezen za društva Sokol II. Kamnik, Višnja gora, Komenda, Skarčnja, St. Vid, Skušnje od 12. ure naprej, javna telovadba ob 4. pop. Godba Zveze jugoslovanskih železničarjev. Vse članstvo okrožja, dalje sosednja društva iz Gorenjske in Ljubljanske župe so najpristneje vabljeni k proslavi 15-letnice šentvitskega Sokola.

— **Okrožni izlet v St. Vid** vzbuja veliko zanimanje in se že vse pripravila na prijetno pot proti Šmarni gori. Saj pa pridni šentvitski Sokoli tudi po vsej pravici zaslužijo, da jih na njihov praznik obišče. Požvelji boste s tem narodno zavest in posvedočili priznanje težkemu trudu in ostrim bojem, ki jih vnujejo naša združenja na deželi. Prav potihno naj se razode nemo, da je zbran bogat srečolov, pri katerem gotovo nihče ne zgreši lepega darila. Srečke samo po 2 K. Cene za jedi in piščače običajne in nič zvišane. Vstopnina za vse nizka. Priložnost kopanja, vstopnine zveze nadvse ugodne, torej nikakršnega izgovora, da ostanete doma. Na svidenje tedaj!

— **Sokolsko društvo na Igu.** Dne 15. t. m. otvori Sokol na Igu svoj lasti »lovo« zgrajeni dom. Bratska društva in sokolstva naklonjeno občinstvo opozarjamo na ta praznik ter Vas vabimo, da skupno z nami proslavite otvoritev našega doma. Pridite vsi, ki se zavedate sokolskega dela in vzgoje, da tako skupno z nami manifestirate za vzvišeno sokolsko idejo. Spored slavnosti je sledeči: Dopoludne: ob 9. sprejem gostov na postaji Škoflja, kjer čakalo vozniki na to odhod na Ig. Ob 10. skušnje za popoldanski javni nastop. Ob 11. slavnostna otvoritev doma. Ob 12. do 14. kosilo po raznih gostilnah. Popoldne: Ob 14. (2. uri) pohod na pokopališče na grobove pokojnih starost

br. Alojzija Minatti in brata Alojzija Cominno nato iz pokopališča obhod po vasi. Ob 16. (ob 4. uri) javna telovadba, pri kateri nastopijo vsi moški in ženski oddelki. Po javni telovadbi ljudska veselica s šaljivo pošto in srečolovom in plesom. Bogato opremljeni paviljoni nudijo budo vsakemu udeležniku pokročila z jedlo in piščačo po zelo nizkih cenah. Pri vseh prireditvah sodeluje godba »Zveze jug. železničarjev.« — Zdravo! Odbor.

— **Sokol Ig otvori v sredo 15. tm. novoodgrajeni dom.** Je to za Logatec, Borovnico in Preserjem četrta sokolska trdnjava, ki jo je letos kot člen verige ob meji sovražnika kot spontano postavila sokolska zavest. Bratje in sestre ter vsi, ki umete sokolsko delo in znate ceniti požitvovnost, kakršno zahteva danes gradba doma, pridite k otvoritvi, da z lepo udeležbo izrazimo društvu priznanje in in bratsko ljubav. Zdravo!

— **Sokolski dan v Bohinju.** Prihodnjo nedeljo 12. avgusta se vrši letošnji sokolski dan v Bohinju. Lansko leto je nameravano enako prireditve prepričati veliki požar, ki je izbruhnil na predvečer prireditve in povzročil tudi sokolskemu društvu v Bohinjski Bistrici znatno gmotno škodo ter ga spravil v finančne težkoče tako, da še do danes ni urejena primerna telovadnica, ki je za vsako društvo predpogoj uspešnega delovanja. Bohinjski Sokol se nadeja, da ga pri njegovi letošnji prireditvi ne bo oviral Jupiter Pluvius in da bodo posetili njegovo prireditve vsi oni, ki uvidevajo potrebo krepke sokolske organizacije v obmejnih in ogroženih krajih, med katere spada tudi Bohinj. Tudi naša želja je, da bi se uresničila nada bohinskega Sokola.

— **20-letnica Sokola v Ljutomeru.** Na najsevernejši točki naše države v lepem Ljutomeru je proslavil v soboto in nedeljo tamonški Sokol 20-letnico svoje obstanka. Slavnost se je pričela v soboto z nastopom Mariborčanov in ljubljanske mednarodne vrste na akademiji v Seršenovem logu. V nedeljo ob 9. zjutraj se je vršilo slavnostno zborovanje v gledališki dvorani. Po zborovanju je bila slavnostna povorka po trgu, katere se je udeležilo 140 članov in 100 članic v kroju. Spreved je tudi spremljala ogromna množica ljudi iz Prekmurja, Murskega polja, Vavždina, Maribora itd. Trg sam je bil ves v zelenju in okrašen z zastavami. Prebivalci so Sokole frenetično pozdravljali. Ob 15. je bila nato javna telovadba z nastopom 96 članov in 72 članic. Vse župne proste vaje so bile vzorno izvajane. Pri telovadbi na orodju je žel Stukelj iz Novega mesta gromovit aplavz. Telovadba je bila zaključena z nastopom vseh oddelkov. Med izvajanje vseh točk je igrala ruska godba in domača pod vodstvom g. Zacherla. Sokolska misel se pa tudi v tem ogroženem mestu lepo razvija.

Turistika in sport.

— **Motociklistične dirke na Černomeru v Zagrebu.** Zagrebški motociklistični klub je priredil v nedeljo na Černomeru motociklistično dirko, ki so se je udeležili tudi ljubljanci. Beogradčani in drugi sportniki iz raznih krajev države, zanimivo in nad vse častno je, da so Slovenci odnesli skoraj vsa prva in druga mesta. Rezultati dirke so sledeči: I. skupina DKW (4 km): 1. Kenda v 5:34. II. skupina do 3 HP (4 km): 1. Kleibel (motor Douglas) v 5:47.5. III. skup. od 3 do 5 HP (4.8 km): 1. Kleibel (Douglas) v 4:51.2. 2. Stepečević (BSA) v 4:52.5. 3. Camernik (BSA) 4:53. IV. skup. od 5 do 7 HP: 1.) Hribar (Indian) 4.8 km v 4:16.5. V. Na 10 km dolgi progi je Barešič na Indianu odnesel drugo mesto v 8:13. Solter, ki se sedaj nahaja v Zagrebu prvo, VI. Handicap na 5 km: 1. Hribar (Indian) v 4:46.5. Nagrade, ki so jih naši dirkači prejeli, bodo razstavljene v trgovini Gorec.

Društvene vesti.

— **Zborovanje rojakov iz zasedenega ozemlja v Mariboru.** Ob priliki industrijsko-obrtno vzorčne izložbe in sicer v nedeljo 12. avgusta dopoldne se vrši v Narodnem domu veliko zborovanje rojakov iz zasedenega ozemlja (Primorje, Korosko). Obravnavale se bodo razne važne zadeve (solsko vprašanje, opceje, vojna odškodnina itd.) Nastopijo govorniki za Primorje in Korosko. Tozadevna predpovedovanja se vrše že v soboto zvečer. Udeležencem je dana prilika obiskati razstavo in dobe seveda tudi tozadevne ugodnosti na železnici. V to svrhu se je sestel poseben akcijski odbor. Priljave je treba poslati na Upravo industrijsko-obrtno vzorčne izložbe, odsek za posvetovanja.

— **Društvo Rdečega Kriza v Ljubljani** oznanja na poziv društvenega Glavnega odbora Crvenega Krsta SHS v Beogradu, da namerava Mednarodni Savez za pomoč deci podeliti denarno podporo nekemu številu bolnih siromašnih otrok iz kraljevine SHS, ki ne smejo biti starejši kakor 12 let. V prvi vrsti pridejo v poštev sirote. Za mesto Ljubljano in njega okolico je določil društveni Glavni odbor v Beogradu število desetorice (10) otrok, ki jih je predlagati za podelitev podpore. Otroka, ki zani prosí kodo podpore, je pripeljati v »Zavod za socialno-higijensko zaščito dece v Ljubljani« (dohod z Lipičeve ulice za šentpetersko vojašnico) ob delavnih med 9. in 11. uro zaradi zdravniške preiskave. Potrebne listine glede otroka (o rojstvu, domovinstvu, cepljenju koz. siromaštva itd.) je prinesiti s seboj. Priglasí se sprejemajo le do 14. tm.

— **Grenljí trgovcev opozarja svoje člane** na sledeče: Od 11. do 26. avgusta 1923 se vrši Zemaljska izložba domačih proizvodov na Novem Sadu. Kakor natanjja izvršilni odbor te razstave, bo na njej zastopanih 70 večjih in manjših krajev naše kraljevine z okoli 45 različnimi strokami. Posetniki razstave dobe na posebno legitimacijo 50% popust vozne cene v vseh razredih osebnih vlakov iz bivališča v Novi Sad in nazaj od 7. avgusta do 13. sep-

tembra 1923. Interesentje, ki hočejo posestí to razstavo, dobe tudi pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani legitimacije za 50% popust. Te legitimacije stanejo 30 Din.

Darila.

Upravi našega lista so poslali: Za Jugoslovensko Matko: Namesto poravnave dolga z gospodom N. N. v Jugoslaviji daruje Goricanka po nekovi želji Din 125.

Za spominsko ploščo ruskih žrtiev pri Triglavskih jezerih daruje neimenovani 10 dinarjev.

Za slepe. U veseloj družbi ponesrečenih križevackih štatuta daruje neimenovani 40 dinarjev.

Srčna hvala!

Poizvedbe.

— **Izgubila se je potniška legitimacija,** glaseča se na ime S. L. v cirilici, ter se najditelj prosi, da jo izroči proti primerini nagradi v upravi.

Razne stvari.

* Ali se sme z juho krstiti? Neki madžarski škof je pri izpraševanjih klerikov rad stavil kočljiva vprašanja. Eno njegovih najljubših vprašanj je bilo: »Reci mi, moj sin, ali se sme z juho krstiti?« Neki kandidat, ki pa je imel glavo na pravem mestu, je prebrisan odgovoril: »Z juho, ki jo je Vaša Preziščenost, se ne more krstiti, ali s to, ki jo dobivamo mi kleriki v seminariju, se lahko brezskrbno krštuje.« Dobro mu je povedal.

* **Ljubitelj knjig,** Korzakov, eden ljubljencev Katarine II., si je hotel nabaviti biblioteko, ki bi bila vredna njegovega stanja. Naročil je nekemu knjižgotrcu naj jo nužno sestavi. »Kakšne knjige si pa ekselencija želi?« — Ja, to morate pa vendar Vi vedeti. Mišlmi, da je najbolje tako kakor je pri carici: velike knjige spodaj, majhne pa zgoraj.« Ta se je pa spoznal.

* **Duhovnik kot bokserji.** V Angliji, kjer je boks rojen in se je tudi povslej na popolno višino, je zaznamovati čudne pojave. Najbolj čudno pa je, da se med zastopniki tega precel brezbožnega športa nahajajo tudi duhovniki. O teh »prepetajih« služabnikih božjih, poroča Harry E. Cleveland v neki knjigi, v kateri opisuje angleški boks. Isaac Perrius »Golijat iz Birminghama«, je dolgo časa maševal v neki kapeli, v kateri je bil preje pevovodja na korni, predno ga je občina izvolila za pridigarja. To odklovanje pa gre bolj na račun njegovih izdatnih pesti, kot na vpliv njegove božje besede. Neki drugi tak spokornik, ki je bil tudi bokser in postal je pridigar, je bil William Thomson, imenovan »Bendigo«. Bil je najprvo klovn in se je izkazal s svojimi akrobatskimi produkcijami. Če je bil pian, je bil strah in trepet okraja v Nottinghamu. Nekoč je pian udrl v neko mesnico in vse meso zmetal ljudem na cesto. Z zapornim se je seznanil že 28 krat. Nekega dne je poslušal pridigo nekega duhovnika o boju med Davidom in Golijatom, ki je napravila nanj največji vtis in priznal je pridigarju: »Vaša pridiga se me je prišla, ker me spominja mojega boja z Ben Cauntom, ki je bil napram meni cel Golijat in ki sem ga pobil, kot David Golijata v Sv. pismu. Ta je moral biti tudi dober bokser lahke kategorije.« Thomson je nato postal pridigar in pridigal je tako dobro, kolikor je mogel, kajti pri boksu je zgubil skoraj vse prednje zobe. Kaplan vojvode od Norfolkja Dauncey je imel časten naslov »boksistični duhovnik«. Ko so ga nekdo pred sodiščem vprašali, odkod ima ta čestit pridevek, je rekel sodniku: »Če greste z menoj na dvorščice, vam čem lastno-ročno pokazati.« Neki drugi slavni bokser iz Nottinghama je tudi zamenjal areno s prižnico in je umrl kot spoštovan duhovnik v starosti 100 let.

* **Iz Kinoveta.** Kateri je najpriljubljenejši filmstar? Uredništvo nemškega lista »Filmwoche« je pred kratkim razpisalo neke vrste plebiscit z vprašanjem: Kateri je najpriljubljenejši filmstar? In dasiravno je v Nemčiji na dnevnem redu rusko vprašanje in se ljudje takorekoč ne brigajo za drugo, kot za svoje življenje, je uredništvo navzile temu tekem enega tedna prejelo nič manj kot 163.261 odgovorov. Ljudje se niso strašili ne stroškov papirja, ne visoke pošte pristojbine, pisma v redakciji so se kopičila v hribe, podpiralo se je pošto in umetnost. In razvil se je boj na življenje in smrt... Boj je končal z absolutno zmago Lye Mare nad celo legijo lepih, spoštovanja vrednih filmskih div. Lya Mara je prejela nič manj kot 10.064 glasov. Filmska diva, ki je bila po številu glasov druga za njo, je druga Lya in sicer Lya de Putti, ki je našla 8894 oboževalcev. Z solzo v krasnem očesu se je obrnila Henny Porten, ki je prejela samo 7892 glasov. Še bolj razočarana je blesteča Eva May, kajti njena priljubljenost je bila dokumentirana s samo 6466 oboževalci. Lotte Neumann je prejela 4558 glasov, Lil Dagover 5373. Neptolažene so ostale Ossi Oswald, Fern Andra, Asta Nielsen, Liane Haid, Lee Pary in Mady Christians, ki so prejele vsaka nekaj nad tisoč glasov. Sledijo jim filmske dive s samo tremi številkami med katerimi so Pola Negri (875), Hella Moja (579), Erna Morena itd. Marla Carmi je prejela nesrečno število glasov, namreč »13«. Vera Caralli pa cela 2, ki izvirata najbrž od ožjih prijateljev. Od moških je prejel največ glasov Ernst Hofmann, ki ga je volilo 9798 »prijateljev«. Niemu sledi Gunnar Tolnais s 6553 glasovi, Konrad Veidt s 6552 in Hary Piel s 5323 glasovi. Paul Wegener, Olaf Pönnis in Johannes Riemann so še precej na častnem mestu. Pri moških pa je dobil najmanj glasov dr. Max Pohl namreč 2 Svojo karijero bo pač moral obesiti na kol,

NAJNOVEJŠA POROČILA.

Določitev meje na Triglavu.

Pretirane vesti. — Sporno mejo ima rešiti inozemski generalštabni strokovnjak.

— Beograd, 8. avgusta. (Izv.) Vaš dopisnik se je tekom včerajšnjega dneva ponovno informiral z ozirom na vznemirjajoče vesti, ki so razširjene v Sloveniji o meji na Triglavu, na merodajnem mestu v ministrstvu zunanjih zadev. Zaradi sporne meje na Triglavu je dobil popolne in točne informacije na podlagi aktnega materiala. Informiral se je tudi, kako stališče zavzamejo vladni faktorji napram akciji jugoslovenskih nacionalistov, ki nameravajo napraviti ekspedicijo na Triglav dne 12. t. m.

Z vsi odkritosrčnostjo, resnostjo in resničnostjo je vodilna in ugledna oseba v zunanjem ministrstvu izjavila, da absolutno ne obstoja nikakoli nevarnost v vprašanju določitve meje na Triglavu, čeprav skuša Italija rešitev tega mejnega vprašanja zavleči. Dolžnost vsakega je, da ne razširja pretiranih vesti, ki bi mogle edino le škodovati državni interesu.

Rešiti se ima le strogo tehnično vprašanje, kje ima iti po grebenu črta razvodnica.

Rešitev spora je predložena inozemskemu generalštabnemu oficirju. Ta ima rešiti to vprašanje s topogeografskega stališča. Izven vsakega spora pa je jugoslov. pripadnost Aljaževskega stolpa, ki je naša last. Ne obstoja nikakoli bo-

jazen, da se to vprašanje ne reši nam v prilog.

Glede akcije jugoslovenskih nacionalistov dne 12. avgusta je vaš dopisnik interviewal namestnika ministrskega predsednika, ministra saobračaja dr. Velizarja Jankoviča. Vprašal ga je, če je včerajšnji ministrski svet razpravljal o tem, kaj namerava vlada storiti, da ne pride na Triglavu do kakih incidentov.

Dr. Velizar Janković je odgovoril vašemu dopisniku, da o tem na seji ministrskega sveta ni bilo govora in da bo vlada na današnji seji kratko razmotrila o tej akciji.

Splošno razpoloženje merodajnih faktorjev pa je, da je na vsak način potrebna akcija v tej smeri omejit, da ne bo škodovala interesom države. Tudi je minister dr. Janković izjavil, da ne obstoja absolutno nikakoli nevarnost za Triglav.

URADNO POROČILO.

— Ljubljana, 8. avgusta. Nekateri listi so zadnje dni priložili vesti, da je italijansko vojaštvo zasedlo Triglav, prepletkalo Aljažev stolp z barvami italijanske zastave itd. Temu nasproti se v svrhu pomirjenja prebivalstva na podlagi uradnih poročil ugotavlja, da na vrhu Triglava ni italijanskega vojaštva in da Aljažev stolp ni prepletkan s italijanskimi barvami, temveč, da se nahaja v prejšnjem stanju.

Vprašanje izboljšanja materijalnega položaja državnih železničarjev.

Izjava ministra saobračaja nacionalnim železničarjem.

— Beograd, 8. avgusta. (Izv.) Namestnik ministrskega predsednika in minister saobračaja dr. Velizar Janković je tekom včerajšnjega dne sprejel več deputacij med drugimi tudi deputacijo Organizacije jugoslovenskih železničarjev. Razvil se je daljši razgovor o vprašanju izboljšanja gmoletnega položaja državnih železničarjev in pa o stavki južnih železničarjev. Deputacija je ministru izjavila, da stavke ne odobrava. Stavka pa ni bila naperjena proti državi.

Minister saobračaja je izjavil deputacij, da vodi največjo skrb glede izboljšanja položaja državnega prometnega osebja in daje sigurne garancije, da bo, čim se sestane narodna skupščina dne 20. septembra t. l., takoj predložil zakon o državnem prometnem osebju zbornici v razpravo.

Z zakonom se imajo urediti plače državnih železničarjev in minister bo skrbel, da se saobračajnemu osebju povečajo plače za 25 in morebiti celo za 30 odstotkov onih plač ostalih uradnikov, katerim je priznano po zakonu povvišanje in ki stopi dne 1. oktobra v veljavo. Železniško osebje bo tudi deležno tega povvišanja.

— Beograd, 8. avgusta. (Izv.) O stavki na progah Južne železnice je mi-

nistrstvo saobračaja objavilo ta-le komunikacije:

Povodom stavke na južni železnici so nekateri listi poročali, da je železniški minister izjavil, da je po dobljenih informacijah ta stavka inspirirana od strani protidržavnih elementov in prenešana iz Madžarske.

Drugi listi so zopet konstatirali, da je zakon o stavlkih uporabljen na južni železnici zato, ker je ugotovljeno, da je stavka političnega značaja.

Vse te vesti so popolnoma netočne.

V uradnem komunikacije je jasno rečeno, da je odredjena preiskava o vzrokih štrajka v smislu čl. 10. zakona o zaščiti države. Preiskava še ni končana in se pravi vzroki še niso mogli ugotoviti, tedaj tudi ne objaviti.

Železniški minister je samo poudaril značilno koincidenco stavke na južni železnici in Madžarskem. Pravtako je treba omeniti okolnost, da zakon o državnem železniškem osebju, ki stopi v veljavo dne 1. oktobra, ne velja za osebje privatne železnice.

V slučaju, da se tudi ta železnica do tega roka podpravi, kar z ozirom na rimski dogovor glede odkupa južne železnice ni izključeno, je naravno, da dobi tudi to osebje povvišane plače.

Prihod ministrskega predsednika v Lausanno.

— Beograd, 8. avgusta. (Izv.) Pred pričetkom včerajšnje seje ministrskega sveta je namestnik ministrskega predsednika minister dr. Velizar Janković prečital brzojavno poročilo, da je ministrski predsednik Nikola Pašić že prispeel v Lausanno.

— Beograd, 8. avgusta. (Izv.) Francoski poslanik Clemens Simon je včeraj dopoldne obiskal pomočnika zunanega ministra Ljubo Nešića, s katerim je bil časa konferiral. V glavnem se je informiral o potovanju ministrskega predsednika v Lausanno in od tam v Pariz. V Parizu stopi Pašić v stike s francoskimi politikami in državniki, da razpravlja o važnih našo državo zadevajajočih aktualnih nadalnjih vprašanjih, kakor tudi o programu oficijelnega obiska našega kralja v Franciji. Po informacijah vašega dopisnika odputuje Pašić v neko morskopalnišče. Ali potuje Pašić tudi v Marijanske Lazni, še ni definitivno določeno in je sestanek ministrskih predsednikov Male antante v Marijanskim Laznih še problematičen, čeprav o tem tudi pišejo že praški demokrati listi.

Ministrski svet.

VATROSLAV JAGIĆ SE POKOPLJE NA DRŽAVNE STROŠKE. — KATOLIŠKI SHOD V LJUBLJANI.

— Beograd, 8. avgusta. (Izv.) Pod predsedstvom ministra dr. Velizarja Jankovića je bila včeraj od 16.30 do 19. seja ministrskega sveta, ki je reševal tekoče zadeve dnevnega reda. Ministrski svet je sklenil, da se priredi v znak velikih zaslug na polju slavistike velikemu znanstveniku dr. Vatroslavu Jagiću najsvetnejši pogreb kot sinu, najbolj zaslužnemu za državo. Truplo pokojnika se ima na državne stroške prepeljati v njegovo rojstno mesto Varaždin. Pogreb v Varaždinu se ima izvršiti na najsvečaniji način in ob državnih stroških. Pri pogrebu bo zastopana tudi vlada po svojih ministrih.

Dr. Velizar Janković kot minister saobračaja je prošil za odobrenje njegovega predloga, da se dovoli udeležnikom katoliške shoda v Ljubljani in udeležnikom evharističnega kongresa v Zagrebu polovična vožnja po državnih železnicah. Kakor je poznal vaš dopisnik, prvotno minister saobračaja ni bil pripravljen dovoliti znižane vožnje, ker je bil prepričan, da imate oboje prireditve več ali manj političen značaj. Šele, ko je dobil zadostne garancije, da ste oboje prireditve strogo verskega značaja (!), je minister privolil v znižano vožnjo.

ATENTAT NA SENATORJA BOMBIGA.

— Gorica, 7. avg. (Izv.) Včeraj zvečer okoli 47. je neki 71. letni Matteo Collazio napadel senatorja Bombiga blizu Kurmerjeve lekarne. Streljal je nanj z revolverjem. Bombig je padel na tla. Starec Collazio je oddal več strelcev, ki pa k sebi niso težko ranili senatorja Bombiga. Ranjen je lahko na rokah, na enem kolenu in na ramah. Takrat je bilo na ulici mnogo občinstva, ki je prihitelo na kraj napada. Bombiga so takoj spravili v lekarno, Collazio pa je množica pretepla in ga je hotela linčati. Na pol živca so pripeljali k usmiljenim bratom. Za Bombiga ni nikake nevarnosti, Collazijevo stanje pa je opasno. O Collaziju pravijo, da je zmešan revež, ki je pred nekaj dnevi z lučjo v roki po magistratu iskal pravice. Npadalec je doma iz Reke in je po poklicu klepar. V bolnici ne morejo spraviti iz njega nobene besede.

VPRAŠANJE ALKOHOLA V ČSR.

— Praha, 7. avgusta. (Izv.) Na zadnji seji se je ministrski svet pečal tudi z novimi odredbami glede protizvajanja in prodaje špirta. Sklenjeno je bilo, da se za domače potrebe določi 360 tisoč hl, za izvoz pa 50 tisoč hl. Dokler ne bodo porabljene sedanje zaloge, sme družba izdelati letno 400 tisoč hl špirta. Cene določi država, ki si pridržuje tudi pravico nadzora.

SIJONISTIČNI KONGRES V KARLOVIH VARIH.

— Karlove Vary, 7. avgusta. (Izv.) Včeraj zvečer je bil odprt tu XIII. svetovni sijonistični kongres, ki se ga je udeležilo 300 delegatov iz vseh delov sveta. Kongres je posetilo tudi 120 inozemskih novinarjev. Kongres se bo pečal v prvi vrsti z vprašanjem skupne židovske domovine, ki jo je že priznala angleška vlada in Društvo narodov in ki bo obstojala iz prvotne Palestine. Predsednik židovske organizacije je prof. Weizmann. Kongres je prejel več brzojavnih pozdravov, med njimi od predsednika Masaryka, dr. Beneša in v. cegubernatorja Palestine sira Herberta.

MEDNARODNI DELAVSKI KONGRES.

— London, 7. avgusta. (Izv.) Ta teden se vrši v Amsterdamu kongres izvrševalnega odbora mednarodne federacije delavskih združenj. Glavno vprašanje bo organizacija propagande proti svetovni reakciji sploh in proti fašizmu posebej. Poleg tega se bo razpravljalo na kongresu tudi o odnošajih federacije napram komunizmu in o antimitaristični propagandi.

BIKOBORBE V VRATISLAVI.

— Vratislava, 8. avgusta. (Izv.) Sklenjeno je, da se zgradi arena za bikoborbe. Aranžiran je že ensamble toreadorjev in pa banderonoscev. Ensemble je že nastopal v Italiji, Franciji, Alžiru in Tunisu. Prve bikoborbe se imajo vršiti za časa otvoritve veseleja dne 23. t. m.

ATENTAT NA BRNESKEGA DEŽELNEGA NAMESTNIKA.

— Brno, 8. avg. (Izv.) Neki 21 let stari delavec je danes poskusil atentat na drž. namestnika dr. Pluhača. Atentat se je po nesreči.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 7. avgusta. (Uradno vremen-sko poročilo.) Nebo je v Avstriji skoro brez oblakov, samo iz Celovca in Tamsvega poročajo, da je ponekod precej oblačno. Izvzemši Tirolsko (Inmost 31°) je bilo tudi opoldne relativno hladno (Dunaj 21°). — Minimum zapadno od Angleške bo bržkone le malo višji na vreme. Pričakovati je vedro, polagoma nekoliko bolj oblačno vreme in malo bolj toplo.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA

8. avgusta. Zaključek ob 12.30.

Devize: Curih 16.90, —, Pariz 5.325, 5.355, Newyork 92.—, 93.—, London 425.50, 427.50, Praga 2.73, 2.745, Milan 4.02, 4.04, Berlin 0.010, 0.02, Budimpešta 0.45, 0.55, Dunaj 0.13, 0.1315.

EFEKTI.

7% invest. drž. pos. od 1. 1921	71.50
Ljublj. kred. banka	—
Prva hrvatska štedionica	1198—1200,
Hrv.-slav. zemaljska hipotek. banka, Zagreb	103.—
Hrvat. esk. banka, Zagreb	174.
Trbov. premog. društvo	1025,
Slavonija	290.—
Guttmann	1390—1400,
Eksplatacija	280.—

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 8. avg. (Izv.) Današnja pred-borza: Beograd 5.90, Berlin 0.00014, Amsterdam 218.—, Newyork 5.33, Pariz 31.55, Milan 23.80, Praga 16.15, Budimpešta 0.031, Bukarešta 2.75, Sofija 5.—, Varšava 0.0024, Dunaj 0.00775, avstr. žig. krone 0.0078.

— Trst, 8. avg. (Izv.) Današnja pred-borza: Devize: Beograd 24.72, 24.88, Newyork 23.15, 23.20, London 106.—, 106.25, Pariz 133.75, 134.25, Curih 415, 420, Praga 67.75, 68.25, Berlin 0.0005, 0.0008, Dunaj 0.0322, 0.0325.

SPOMINJAJTE SE »DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA«!

Za slovensko bogoslužje.

Na vidiku je konkordat z Vatikanom, s katerim se uredi cerkvene stvari v Jugoslaviji za dolgo dobo. O tej priliki se utegne uveljaviti rek: Do, ut des. Ne zamudimo trenutka, ki se ne povrne kmalu! Pri pogajanjih s sv. stolico naj bi naša vlada odločno zahtevala, da naj se našemu narodu prizna in povrne to, kar sta mu priborila blagovestnika sv. Ciril in Metod,

kar sta slovesno potrdila papeža Adrijana II. in Ivan VIII. in za kar so se zavzeli jugoslovenski škofje na svoji prvi konferenci po ujedinenju: V naših cerkvah naj se obnovi slovensko bogoslužje! Obistni naj se to, kar je bila od nekdaj goreča želja jugoslovenskih buditeljev, zlasti velikega škofa blagopokojnega Josipa Juraja Strossmayerja, našega drugega Metoda, ki je smatral zopetno uvedbo slovenskega bogoslužja kot eno svojih poglavitnih življenjskih nalog. Žal, da je ni dosegel. Papež Leon XIII. je bil jako naklonjen njegovi nameri in pripravljen ustreči mu. Slovani bi bili tedaj dobili svoje bogoslužje, da se ni postavila po robu avstroogrška diplomacija, oziroma Franc Jožef. Upi, ki smo jih tedaj gojili, so splavali po vodi. Slovensko bogoslužje se je pred 36 leti obnovilo samo v svobodni Crni gori (barska škofija), drugod se je utesnjevalo čezdalej huje. Sedaj so ob moč tisti, ki so mu stregli po življenju. Ves naš jugoslovenski narod bodi sedaj deležen dediščine sv. Cirila in Metoda! Pravico do nje imamo tudi mi Slovenci. Dokazov, da smo imeli nekaj slovenske bogoslužje ne manjka. Mnogo jih je spravil na dan naš pokojni zgodovinar dr. Josip Gruden. Nove dokaze za to dejstvo je dvignil iz vatikanskega arhiva M. Premru in jih objavil v 1. snopcu letošnjega »Casopisa za zgodovino in narodopisje« v znamenitem članku »Nekaj dokumentov o glagolici na Slovenskem«. Med drugimi za našo zgodovino važnimi listinami je našel v arhivu poročilo papeškega vizitatorja Ivana Krstinika Salvago, ki je po nalogu sv. stolice prepotoval leta 1607. vse slovenske dežele in poročal v Rim, kar je videl in slišal. Veliko je bilo njegovo začudenje, ko je naletel ob Adrijani pri Reki na glagoljšče, mašujoče v slovenskem jeziku. Dne 13. avgusta 1626 je bil predložen rimski propagandi seznam pokrajini, kjer se je vršila služba božja v slovenskem jeziku. Ta jezik je rabili cerkvam rimskega obreda v velikem delu oglejskega patriarhata, na Koroškem, Štajerskem in Kranjskem, potem v velikem delu Istre in deloma celo v krški in ljubljanski škofiji. prav tako komandam nemškega viteškega reda na Kranjskem in Hrvatskem.

Skratni čas je, da se oživljuje živa želja vladike Strossmayerja, Matije Majarja, o. Stanka Škrabca, Volkova in se nam vrne to, kar so uživali naši predniki. Sedaj o sklepanju konkordata je ugodna prilika za to. Kar se je dodelilo črnogorskim katoličanom leta 1887., naj se razširi na vse katoliške cerkve v Jugoslaviji. Kakor so se njim, naj se tudi nam natisnejo bogoslužne knjige s cirilskimi črkami. Staroslovenski jezik in cirilica nas zbližata s pravoslavni brati, ki se po pravici po-nasajo, da so stoletja nepretrgoma ohranili sv. dediščino slovenskih blagovestnikov. Tudi v tem oziru: Slovan na dan!

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Poslano.

Gospodu Viljemu Krainer sodružabniku gradbenega podjetja V. Krainer in Co Jesenice.

Ker je Tvoja izjava glede moje osebe v »Slov. Narod« od 2. avg. t. l. in v »Jutru« od 3. avg. t. l. neutemeljena, blagovoli jo lajno preključiti, ako ne želiš nositi posledice tega Tvojega nepremišljenega koraka.

Ivan Stražar, sodružabnik gradb. podjetja V. Krainer in Co Jesenice.

* Za ta dopis uredništvo ne odgovarja.

Vi imate pravico

da pri kupovanju zahtevate blago najboljše kvalitete. Odločno zahtevajte od vašega črevljara, da vam na vaše čevlje pribije prave Palma kaučuk poipetnike in kaučuk polpitale.

VINO

Špirit iz

SIROVI

Generalno zastopstvo tovarne „ARKO“, Zagreb

COGNAC MEDICINAL.

Telefon 5-18.

VSEH VRST ŽGANJE

Arkove tovarne

„VINEA“

LJUBLJANA — RUDNIK.

VINO

GORLJIVI

Tovarna špirta, kvasa, likerja, konjaka itd.

TRIPLE SEC. LIQUERS.

Telefon 5-18.

refinirani 96.7 %, najfinišji brez vonja vedno na skladišču po najnižjih cenah

MARA OLUP
konzervatoriskinja, čerka
Josifa Olupa, velctigovca

i NIKOLA SPASIČ
revizor sarajevske carinar-
nice

vereni

JOZKO GRUDEN
MARA SMILJANIČ

poročena

Ljubljana Bojani pri Metliki
5. avgusta 1923

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta 46
Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrižja za pa-
le, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Za 15.000 dinarjev
se prodaja kompletno orodje

za izdelavo dobrodočnega predmeta, kateri je že po vseh
večjih mestih zastopan. Dopisi pod „Redka prilika 8166“
na upravo Slov. Naroda. 8166

**Zaklopni stoli,
klopi in mize.**
Rožman & Komp.
LJUBLJANA, Mirje 4.

Razpis.
Upravni odbor mestne plinarne razpisuje
oddajo
železnokonstrukcijskih del

za delovni oder, dvigalo za premog in dviganje strehe
v kurilnici po načrtih, ki so na vpogled pri ravateljstvu
plinarne. Ponudbe z označbo tež posameznih delov in
vključno montažo je poslali do 12. avgusta 1923 opoldne
v zaprti kuverti ravateljstvu mestne plinarne.

Jesenski semeni
v
Breslau-i
2. do 5. septembra 1923

Blagovne skupine:

Tkanine, oblačila, usnjeno blago, obuvah,
nakit, bijuterijsko in galanterijsko blago,
mobilije, hišni predmeti, igrače in športni
izdelki, papirni predmeti, parfumerije, mila.

Seznam razstavljalcev od srede avgusta proti
poslatvi zneska 10 dinarjev.

Vsa pojasnila daje:
Semenjski urad, BRESLAU.

**Stalne cene pod svetovno
parifeto ob največji izbiri**
nudi za vse vrste blaga

**V.
mednarodni
dunajski semeni**
2.—8. septembra 1923

Pojasnila daje
WIENER MESSE, WIEN VI.,
ter častno zastopstvo v Ljubljani:
Avstrijski konzulat, Turjaški trg štov. 4.

Prodaj vinsko posodo
za transport iz klanega hrasto-
vega lesa 1. vrste od 5 do 7 hl
(Din 3.— za 1 l. Vpraša se:
Mihajlo Ivanovič, Zagreb, Fran-
kopanska ulica 8. 7093

„Color“
najboljša, neškodljiva BAR-
VA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A.
KANC, Ljubljana. — Raz-
pošilja tudi po pošti. 2922

STEZNIKE
(moderac)
po životni meri priporoča
Asa Butter
Dunajska cesta 6-II
v hiši lekarne Piccoli.

Trboveljski premog
in drva
stalno v zalogi vsako množino.
Družba ILIRJA
LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. 2243

Pozor!
Veletrgovci!
Trgovac dobro poznat po cje-
loj Jugoslaviji traja zastupstva
večih trgov in kolek artikla, pu-
tuje na vlastiti riziko uz procente,
dajem jamčevino. Ponude slati na
Ivan Kozmar, Pakrac. 8129

Zidna opeka
normalno in močno žgana, pri-
znana najboljša kakovost se nudi
vsaka množina po dnevnim cenil.
R. Smolevski, arhitekt
in mestni stavbenik, posestnik ope-
karne na Viču. — Rimska cesta 18.
Zaloga na drobno na
Opekarski cesti 18. 7915

Haloi Kam pa?
„Tribuni“ v Ljubljano
Karlovska cesta št. 4
Tam je po cenil in velika izbira
otroških vozičkov, dvokolesnih raznih
modelov, najnovejših pomožnih
motorčkov znamke Ewans, Orlo-
nette, Motorette, D. K. W., Omega
ter vsakovrstne pneumatike. Spre-
jemajo se tudi vsa popravila ter
ponikanje in emajliranje. 8137

Razkuževalno sredstvo
- Sanitol -
proti griži in drugim na-
lozljivim boleznim! Dob-
je v vseh drogerijah in lekarnah na
drobno, na debelo pa v kem. la-
bor. **Chemotechna, Mestni**
trg 10. 8173

Prvovrsten
tovorni
avtomobil
pettonski „SAURER“, generalno
popravljen, prodaja Oto Peter-
man, Zagreb, Vlačka ulica 50.

BRACO
BRATA COTIČ
MARIBOR
SIS

Zaloga
LUD. BARAGA
LJUBLJANA
Šelenburgova 6/1

Krznarjem, krojačem, konfekcionar-
jem in cenj. občinstvu v opozorilo!
Pripravljen sem z Nemškega
specialista
za barvanje kožic (krzn)
bivšega poslovođa slavite firme
Rodiger in Guarni, Leipzig. Mo-
ckern.
Sprejemamo v barvanje in
strojenje kožic in to: Lisice na
„Stunke“, „Alaska“, „Krištof“ in
srebrno lisico, a tudi črno in rjavo,
sajenjske kožice na rjavo in črno
za kape in podloge. Dalje rano
sajenjsvo v vseh vrstah na razne
imitacije itd.
Za stanovitnost barve in da
se ne otre, garantiram.
Spoštovanjem 7909
Gojko Veselinovič,
parna barvarna in kemična čistilnica
Srem - Mitrovica

Za odgovore uprave
naj se prišli
1 dinar.

Prodaj
Krasna zlata ura
(stoparica) z bitjem se
ceno prodaja. — Ogleda se
v »Narodni tiskarni«.
8109

Šivalni stroj
se prodaja. — Gradišče 12
(pri vrtarju Smencu).
8116

Pianino,
dobro ohranjen, se pro-
da po ugodni cenil.
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8119

Dve violinini,
stari okrog 200 let, na-
prodaja. Antonija Leibl,
Sempterska vojašnica,
soba 63, Ljubljana. 8107

Dve dobro
ohranjeni postelji
naprodaja. — Novi Vod-
mat št. 18. 8146

Motorno kolo
NSU, 4 HP, z dvema pre-
stavama in prostim te-
stekom, prodaja. — Mi-
klošičeva cesta 15, pri-
tišče, desno. 8153

Otroški voziček
visok s streho, dobro
ohranjen, se prodaja.
Poizve se pri: Furlan,
Škofja ulica 12/III, od 10.
do 4. ure. 8154

Pisalni stroj
z vidno pisavo, zelo do-
bro ohranjen, se radi
selitve ugodno prodaja.
Vprašati: Sodna ulica
4/II, levo. 8132

Parcela
v neposredni bližini dr-
žavnega kolodvora v Ši-
ski in Dunajske ceste, v
izmeri od 12.094 m², na-
prodaja. — Naslov pove
uprav »Slov. Nar.«. 8011

Ceno naprodaj
kompletna oprava za špe-
cerijsko trgovino. — Po-
nudbe pod »Špacerijska
oprava/8143« na upravo
»Slov. Naroda«. 8143

Pohištvo
vsake vrste, iz trdega in
mekkega lesa, kakor ku-
hinjske opreme itd., nu-
dim po konkurenčnih ce-
nah. — Matija Andlovic,
mizarstvo, zaloga pohi-
štva, Vidovdanska c. 6,
Ljubljana. 8165

„OLLA“
najsigurneša, najbolj poznana
higijenska gumi sedanosti

Strokovnjaško pregledana in zajamčena. Zako-
nito zavarovana. Razpošilja v vse kraje Jugos-
lavije lekarnam, drogerijam in parfumerijam
po čudno nizkih cenah, kakor tudi privatnikom
z največjo diskrecijo s povzetjem.

Uran Parfumerija, Ljubljana
Mestni trg 11

Salon damskih klobukov
Mimi Sark
Odslej v palači
Ljubljanske kredit. banke
Dvigalo na razpolago.

Trgovina z železnino
BREZNIK & FRITSCH,
se je z dnem 25. julija t. l. preselila v lastno hišo v
v Stritarjevo ulico št. 7,
prejšnji lokal A. Schuster.

MALI OGLASI

Kupim
Kupim
vsakovr. rabljeno orodje
za strojno ključavničar-
sko delavnico. — Ponu-
be na: Accetto, Ljublja-
na, Tabor 2. 8150

Glina in rjav
gramoz
za nasipanje dvorišč ali
vrtov, poceni naprodaja.
Spodnja Šiška, Zibertova
ulica 227, v bližini drž.
kolodvora. 8154

Proda se hiša
v tržaški okolici ob glav-
ni cesti z dobro vpeljano
gostilno, zraven pripada
jočnim gospodarskim po-
slopi in zemljiščem. Ev-
se tudi zamenja za vilo
ali hišo v Ljubljani. —
Naslov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8142

Lepa hiša
v Stožicah št. 53, pol ure
pešhoda od Ljubljane.
popolnoma moderno ure-
jena, s prostim stanova-
njem, štirimi parketir-
animi sobami, kopalnico
ter lepim ograjenim vr-
tom. Na zahtevo se dobi
skoro novo gospodarsko
poslopje, pripravnno za
vsako obrt ali trgovino.
Cena ugodna. — Več pri
Iv. Frelih istotam. 8141

Vila
(moderna stavba za dve
družini) s komfortom,
kopalno sobo, gospodar-
skim poslopjem, v mir-
nem delu Maribora, se
pod ugodnimi pogoji
prodaja. Gospodarsko po-
slopje z elektriko se lah-
ko adaptira za manjšo
industrijo. Stanovanje se
kupi prepušti. Eventu-
alno se sprejme družab-
ni v svrhu vzpostavitve
tovarne. — Ponudbe pod
25 tisoč predložitih kron
7996 na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 8093

Kobilja in kočija
naprodaja. Kobilja je sta-
ra štiri leta, zdrava, an-
glo-amerikanska, brzote-
kalca, za vprego in ježo
navajena, a kočija v do-
brem stanju, za par kon-
jev, kompletna, z vpre-
go, opremo in štirimi se-
deži ter usnjena streha in
sedeži (radi pomanjkanja
prostora). — Pojasnila
daje: g. Marija Marinko,
Celje, Prešernova ulica
št. 47, pri tišče. 8167

Prodajalka in
učenka
za mešano trgovino se
sprejme. — Naslov po-
ve uprava »Slovenskega
Naroda«. 8140

Potniki in
upokojenci
si zagotovijo lep postran-
ski zaslužek z razpeče-
vanjem epohalnega kon-
zumnega predmeta, ki ga
potrebuje vsaka družina.
Priložiti je 5 Din za pro-
spekte in vzorce. — Eks-
portna trgovina Borsina,
Ljubljana. 8093

Tehnič. i komercijalni
uradnik,
verziran v vseh panogah
industrijskega knjigovod-
stva, slovenski in nemški
korespondent, bilancist,
vešč nakupovanja suro-
vin, želi premeniti me-
sto. — Ponudbe pod
»Trgovca tehnik/7968« na
upravo »Slov. Naroda«.

Zlatarski vajenec
se sprejme v trgovini
Milan Košek, Cankarjevo
nabrežje 31. 8145

Kot učenca
v kako boljko trgovino
bi rad oddal svojega 15-
letnega sina, kateri je
dovršil osemrazredno šol-
o in trgovski tečaj. —
Sem trgovec. — Naslov
pove iz prilagoditve trd-
ka Rosman & Tschurn v
Ljubljani. 8017

Posojila
Posojilo
500.000 Din, ozir. manj,
za kratko dobo, proti vi-
sokim obrestim, na sigurno
intabulacijo ter proti
posebni bonifikaciji se
iše. — Pojasnila daje
notar dr. Jos. Barle, Ma-
ribor, Aleksandrova ce-
sta 14. 8163

Ugodna prilika
za kapitaliste, kateri imajo
po raznih zavodih na-
ložen denar. Proti popo-
sti sigurnosti vam nudim
za vsak znesek 20 do 25
odstotkov obresti. — Do-
pisi z navedbo razpolo-
žljive vsote pod Milan
Janković, poste restante,
Zagreb, glavna pošta. 8091

Stanovanja
Soba,
nemoblovan (event. tudi
meblovan) iše miren
zakonski par brez otrok
v mestu. — Ponudbe pod
»1000/8144« na upravo
»Slov. Naroda«. 8140

Išče se soba
(prazna ali meblovana)
po možnosti s posebnim
vhodom, električno raz-
svetlilavo in parketu. —
Ponudbe pod M. M. 8152
na upravo »Slov. Nar.«.

Stanovanje
za par let dobi dotični,
ki si dogotovijo novozgra-
jeno vilo, četrto ure od
glavne pošte. Obstoji iz
kuhinje in dveh sob ter
dobi tudi k vili spadajo-
či zelenjadni vrt. — Po-
nudbe pod »Ugodna pri-
lika/8149« na upravo »Slov.
Naroda«; event. ustmeno.

Kot družabnik
s 40 do 50.000 Din in so-
delovanjem želim pristopiti
piti k trgovini mešane ali
manufakturne stroke v
mestu ali večjem promet-
nem kraju. — Ponudbe
pod »Manufaktura/8170«
na upravo »Slov. Nar.«.

Kot družabnik
s 100.000 do 200.000 Din
in osebnim sodelovanjem
bi pristopil k kakemu
dobrodočnemu podjetju,
lesni ali kak drugu trgo-
vin. Sem trgovsko iz-
obražen, vešč knjigovod-
stva in vešč jezikov. Re-
flektrira samo na dober
promet. — Ponudbe pod
»Abstinent/8138« na upr-
»Slov. Naroda«.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji
lastnikov Franceta Janca in Osvalda Pengova iz Šmarje-
Sape na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina
in sicer vl. št. 47 kat. obč. Šmarje, hiša z dvoriščem
in gospodarskim poslopjem v Smarju št. 19, kjer se
izvršuje gostilniška obrt in se nahaja trgovina z me-
šanin blagom, tik glavne ceste, 7 parcel njiv, 1 pašnik,
2 gozdni parceli, 1 travnik, za katero se je ustanovila
izključna cena v znesku Din 300.000.
Dražba se bo vršila dne

3. septem. 1923 ob 10 uri
pri podpisnem sodišču, v sobi št. 38. Vsak ponudnik
mora založiti pred pričetkom dražbe vadij Din 30.000.
Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo nji-
hove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
Dražbeno izkupilo je položiti v gotovini v 14 dneh
po domiku pri sodišču, do takrat pa se mora obrestova-
vati s 6%.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri pod-
pisnem sodišču v sobi št. 33.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
odd. VII. dne 13. julija 1923.

Cene oglasom do 20
besed Din 5.—; vsaka
nadoljna beseda 25
para, z davčino vred

Soba s hrano
iše gospodična. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 8160

Dopisovanje
Zenitna ponudba.
Radi ženitve iše zna-
nja 31letni trgovec z do-
broščno gospodično pri-
jetno znanostjo v staro-
sti 20 do 26 let z večjim
prometenjem ali malodo-
vno brez otrok. — Le-
resne ponudbe s sliko, ki
se na zahtevo vrne takoj,
pod »Značajnost« na:
Aloma Company, anonč-
na družba, Ljubljana,
Kongresni trg 3. 8155

Razno
la »Trapist« sir
punomastan, kg 22.50 di-
narja, razširja poštom i
željeznico Mlekarna i
sirarna Karlo Laznički,
Dežanovec, Slavonija. 8074

Sprejme se
vešč samostojnih čevlja-
skih pomočnikov za zbi-
to dobo. — Poizve se pri
Aloma Company, anonč-
na družba, Ljubljana,
Kongresni trg 3. 8156

Zaga
s tremi listi in cirkularno
na stalni vodi v bogati
lesni okolici se odda v
najem za daljšo dobo. —
Ponudbe pod »Vodna ža-
ga/8139« na upravo »Slov.
Naroda«. 8139

Kot družabnik
s 40 do 50.000 Din in so-
delovanjem želim pristopiti
piti k trgovini mešane ali
manufakturne stroke v
mestu ali večjem promet-
nem kraju. — Ponudbe
pod »Manufaktura/8170«
na upravo »Slov. Nar.«.

Kot družabnik
s 100.000 do 200.000 Din
in osebnim sodelovanjem
bi pristopil k kakemu
dobrodočnemu podjetju,
lesni ali kak drugu trgo-
vin. Sem trgovsko iz-
obražen, vešč knjigovod-
stva in vešč jezikov. Re-
flektrira samo na dober
promet. — Ponudbe pod
»Abstinent/8138« na upr-
»Slov. Naroda«.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji
lastnikov Franceta Janca in Osvalda Pengova iz Šmarje-
Sape na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina
in sicer vl. št. 47 kat. obč. Šmarje, hiša z dvoriščem
in gospodarskim poslopjem v Smarju št. 19, kjer se
izvršuje gostilniška obrt in se nahaja trgovina z me-
šanin blagom, tik glavne ceste, 7 parcel njiv, 1 pašnik,
2 gozdni parceli, 1 travnik, za katero se je ustanovila
izključna cena v znesku Din 300.000.
Dražba se bo vršila dne

3. septem. 1923 ob 10 uri
pri podpisnem sodišču, v sobi št. 38. Vsak ponudnik
mora založiti pred pričetkom dražbe vadij Din 30.000.
Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo nji-
hove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
Dražbeno izkupilo je položiti v gotovini v 14 dneh
po domiku pri sodišču, do takrat pa se mora obrestova-
vati s 6%.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri pod-
pisnem sodišču v sobi št. 33.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
odd. VII. dne 13. julija 1923.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji
lastnikov Franceta Janca in Osvalda Pengova iz Šmarje-
Sape na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina
in sicer vl. št. 47 kat. obč. Šmarje, hiša z dvoriščem
in gospodarskim poslopjem v Smarju št. 19, kjer se
izvršuje gostilniška obrt in se nahaja trgovina z me-
šanin blagom, tik glavne ceste, 7 parcel njiv, 1 pašnik,
2 gozdni parceli, 1 travnik, za katero se je ustanovila
izključna cena v znesku Din 300.000.
Dražba se bo vršila dne

3. septem. 1923 ob 10 uri
pri podpisnem sodišču, v sobi št. 38. Vsak ponudnik
mora založiti pred pričetkom dražbe vadij Din 30.000.
Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo nji-
hove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
Dražbeno izkupilo je položiti v gotovini v 14 dneh
po domiku pri sodišču, do takrat pa se mora obrestova-
vati s 6%.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri pod-
pisnem sodišču v sobi št. 33.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
odd. VII. dne 13. julija 1923.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji
lastnikov Franceta Janca in Osvalda Pengova iz Šmarje-
Sape na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina
in sicer vl. št. 47 kat. obč. Šmarje, hiša z dvoriščem
in gospodarskim poslopjem v Smarju št. 19, kjer se
izvršuje gostilniška obrt in se nahaja trgovina z me-
šanin blagom, tik glavne ceste, 7 parcel njiv, 1 pašnik,
2 gozdni parceli, 1 travnik, za katero se je ustanovila
izključna cena v znesku Din 300.000.
Dražba se bo vršila dne

3. septem. 1923 ob 10 uri
pri podpisnem sodišču, v sobi št. 38. Vsak ponudnik
mora založiti pred pričetkom dražbe vadij Din 30.000.
Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo nji-
hove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
Dražbeno izkupilo je položiti v gotovini v 14 dneh
po domiku pri sodišču, do takrat pa se mora obrestova-
vati s 6%.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri pod-
pisnem sodišču v sobi št. 33.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
odd. VII. dne 13. julija 1923.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji
lastnikov Franceta Janca in Osvalda Pengova iz Šmarje-
Sape na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina
in sicer vl. št. 47 kat. obč. Šmarje, hiša z dvoriščem
in gospodarskim poslopjem v Smarju št. 19, kjer se
izvršuje gostilniška obrt in se nahaja trgovina z me-
šanin blagom, tik glavne ceste, 7 parcel njiv, 1 pašnik,
2 gozdni parceli, 1 travnik, za katero se je ustanovila
izključna cena v znesku Din 300.000.
Dražba se bo vršila dne

3. septem. 1923 ob 10 uri
pri podpisnem sodišču, v sobi št. 38. Vsak ponudnik
mora založiti pred pričetkom dražbe vadij Din 30.000.
Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo nji-
hove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
Dražbeno izkupilo je položiti v gotovini v 14 dneh
po domiku pri sodišču, do takrat pa se mora obrestova-
vati s 6%.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri pod-
pisnem sodišču v sobi št. 33.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
odd. VII. dne 13. julija 1923.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji
lastnikov Franceta Janca in Osvalda Pengova iz Šmarje-
Sape na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina
in sicer vl. št. 47 kat. obč. Šmarje, hiša z dvoriščem
in gospodarskim poslopjem v Smarju št. 19, kjer se
izvršuje gostilniška obrt in se nahaja trgovina z me-
šanin blagom, tik glavne ceste, 7 parcel njiv, 1 pašnik,
2 gozdni parceli, 1 travnik, za katero se je ustanovila
izključna cena v znesku Din 300.000.
Dražba se bo vršila dne

3. septem. 1923 ob 10 uri
pri podpisnem sodišču, v sobi št. 38. Vsak ponudnik
mora založiti pred pričetkom dražbe vadij Din 30.000.
Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo.
Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo nji-
hove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.
Dražbeno izkupilo je položiti v gotovini v 14 dneh
po domiku pri sodišču, do takrat pa se mora obrestova-
vati s 6%.
Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri pod-
pisnem sodišču v sobi št. 33.

Okrajno sodišče v Ljubljani,
odd. VII. dne 13. julija 1923.